

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru“ pentru literatură 2008

Climates

63

Director fondator:
Ion Iancu Vale

literare

Anul 6
februarie
2013

Revistă literară și de cultură românească
Fondată: mai 2007



Semnează în acest număr

Alexandru Macedonski	Poeme	3
Corneliu Leu	Critica de direcție a lămuririi și duminirii	4
Mircea Cotârță	Nemaiiubito, Iubirea mea terestro-celestă!	6
Rodian Drăgoi	Poeme	7
Al. Florin Țene	Precaritatea istoriilor literare de la noi	8
Dimitrie Grama	De vorbă cu Cioran	10
Ion Iancu Vale	De ce?	11
Florentin Smarandache	La Caltech, cu „nemateria” printre fizicieni	12
Gheorghe Secheșan	Corabia poeziei	13
Dorel Schor	Stilul creatorului	14
Lucian Gruia	Un dans în jurul tăcerii	15
George Petrovai	Pentru români, a exista înseamnă a supraviețui cu orice chip	16
Propus de B.P.	Cu și despre scriitori	17
***	Victoria Duțu expune la San Remo	18
Lelia Mosora	Clopote surde (poeme)	19
Gheorghe Valerică Cimpoca	Domnul Eminescu	20
Cristina Istrati	Ispita nobilă	22
Vasile Gîrniță	Ultimul barbar (poem)	23
Victor Sterom	Breviare	24
Valentin Marica	Poetul peste o creangă de cer	25
Dan Mihăescu	Scrisoare deschisă către Caragiale	26
Daniel Ioniță	Darul poeziei românești către universalitate	27
Marin Goldici	Conștiința - ochiul lui Dumnezeu în om	28
Veronica Ivanov	Lansare de carte la Ambasada României din Cipru	29
Bianca Neagoe	Fulgul de nea	30
Adriana Georgiana Epure	Copiii timpului	31
Petruța Șerban	Poeme	31
Stelian Gomboș	Despre Mihai Eminescu	32
George R. Roca	Ispas, motan gras	34
Alensis de Nobilis	Poeme alese	36
Ioan Lila	Poeme cu cesuri și flori	37
Gabriel Popescu	Despre Eminescu	38
***	Junimea română din Montreal - Școala pentru minte, inimă și cultură	39

COPERTA REPREZINTĂ GRAFIC O PICTURĂ REALIZATĂ DE AHARON GILADI.

**CONT PENTRU DEPUNERI ÎN LEI DESCHIS LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE
RO 54 BTRL 01601201U02393XX**

Adresa redacției principale: Aleea Arcașilor, bl. 36, sc. B,
ap. 23, Târgoviște, România **Telefoane:** 0722 702 578,
0741 732 122 **E-mail:** ioniancuvale@yahoo.com
Web site: http://climate.literare.ro

Director editor: Gheorghe-Valerică Cimpoca,
Redactor-șef (fondator): Mircea Cotârță
Redactor principal (fondator): Sebastian Drăgan
Colegiul redacțional: Grigore Grigore, Gheorghe Palel, Emil Stănescu
Florea Turiac, Lucian Constantin

Redacții asociate - România: Bacău, Bistrița, Brașov,
Cluj-Napoca, București, Deva, Focșani, Iași,
Suceava, Turnu Severin, Hunedoara, Mangalia,
Olănești, Oradea, Ploiești); **Alte țări:** Anglia, Aus-
tralia, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Franța,
Germania, Gibraltar, Israel, Italia, Macedonia, Portu-
galia, Republica Moldova, Serbia, Spania, S.U.A.,
Ucraina.

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Mihai Ardeleanu, Eugen Axinte, Iulia Barcaroiu, Nicolae Bălașa, Elena
Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea
Drăgănescu, Eugen Evu, George Filip, Dan Gîju, Dimitrie Grama, Mirel Horodi, Djamel Mahmud, Alexandru Man-
afu Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vâr-
lan Neamțu, Emil Persa, George Petrovai, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman,
Dorel Schor, Claudia Serea, Delia Stăniloiu, Victor Sterom, Al. Florin Țene, Ioan Țepelea, Baki Ymeri, Raquel
Weizman.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatarilor

Tehnoredactare: Florin-Lucian Dragoș ■ 0730 863 602 ■ dragosflorinlucian@gmail.com ● Culegere text: Reta Sofronie ● Corectură: Manuela-Elena Dragoș

Revistă editată de Societatea cultural istorică „ARM” Târgoviște ■ ISSN 1843-035X

**Apare sub egida Consiliului Județean Dâmbovița prin Centrul Județean de
Cultură Dâmbovița și cu concursul Fundației „Renașterea Pietroșiței - Ruralia”**

Rondelul rozelor ce mor

E vremea rozelor ce mor,
Mor în grădini, si mor si-n mine -

-
S-au fost atât de viață pline,
Si azi se sting așa ușor.

În tot, se simte un fior,
O jale e în orisicine.
E vremea rozelor ce mor --
Mor în grădini, si mor si-n mine.

Pe sub amurgu-ntristător,
Curg vălmășaguri de suspine,
Si-n marea noapte care vine,
Duiioase-si pleacă fruntea lor... --
E vremea rozelor ce mor.

Romanta garoafei

Garoafele ce le-ai purtat
Au sangerat și s-au uscat.
Dar alte flori de foc nestins
Pe buze ele mi-au aprins.
În ochii tai, - de raiuri porti,
Al tineretii soare porti
Si nestiind de ce nicicum
Eu te respir ca un parfum.
Ma-mbat de tine ca de-un vin,
De cate ori spre tine vin,
Un vin de struguri de Siraz
Ce pune flacări pe obraz.
Cand dormi strabat în al tau somn
Si-ti sunt si rob, si-ti sunt si domn,
Iar cu plăceri ce istovesc
Te-nnebunesc, si-nnebunesc.
Stiu ca voiesti si nu voiesti,
Stiu ca doresti, si nu-ndraznesti
Dar eu voiesc, si indraznesc,
Si te urasc, caci te iubesc.

Strigatul inimii

Avanta-te, suflet, prin dulce can-
tare
Si spune la lume, cand este tra-
dare,
Ca s-o desteptam!
Caci dulcea-ne tara tradata greu
este;
Romane, la arme! Poetu-ti da
veste,
Cu toti sa luptam!
Îvinge-vei oare? Nimic nu retine
Torrentul ce curge si spre mare vine,
De insusi împins.

Poeme de Alexandru Macedonski

Zdrobeste odata si lantul sclaviei,
Iar dupa-aceea te da bucuriei,
Cand tu ai invins!

Vezi cine-n tacere, pumnalu-si ga-
teste!

Vezi sub aste roze c-aspida-si taraste
Un corp veninat,
D-aceea acuma, la arme, romane!
Nimic decat lupta, alt nu-ti mai
ramane,

Cand esti oprimat;
Cand legea cea sancta vedea-vei
calcata...

O lege prin lupte ce fu procla-
mata!...

Nu! Nu vei tacea;
Sub stindardul tarii, cu toti ne
vom strange;

Calcatorii legii vor zace în sange;
Ne vom razbuna!
Romane-ti trebuie, spre a te con-
duce,

Un cap unde mintea,
mai mult va straluce,
Si tu-l vei gasi!

Un om ce renunta la tot pentru tara,
Nu unul ce este o cumplita hiara
Cand poate zdrobi!

Amintiri

În mintea omului ramane
Tabloul fericirii stinse...
Astfel tresar si-n al meu suflet
Reamintirile intinse;
Aci revad o alba casa...
O hora, fete, fluturi, salbe,
Frunzisuri, vii si flori pe campuri
Si porumbei cu aripi albe!
Aci ma vad pe alte tarmuri
Pribeag prin tarile straine,
Pe margine de-albastre lacuri
Cu negre stanci si vechi ruine!
Aci revad, revad un tanar...
La brat el poarta o femeie...
Le bate inima-n unire



Si afla-a raiurilor cheie!
Padurea-n umbra le-nfasoara
Amorul lor ca un tezaur
Si soarele prin frunze-apune
În fundul unui cer de aur!
Dar, Doamne, pentru ce pe lume
Cand versi atata fericire
Ne-o iei indata ce ne-ai dat-o
S-abia ne lasi o suvenire?

Rondelul tiganilor

Tigani merg fără-ncetare-
Nu stiu nici ei când au pornit,
Dar se tot duc necontenit,
Împinsi de-o vecinica chemare.

Cu galbeni ochi pierduti în zare,-
De când se stiu s-au pomenit-
Tigani merg fără-ncetare:
Nu stiu nici ei când au pornit.

Mereu tigani, -cu mic, cu mare,
Au tot născut si-au tot murit-
Si tot spre visul ne-mplinit,
Rapiti de-aceeasi aiurare,
Tigani merg fără-ncetare.

Rondelul orasului mic

Orasul mic te fura-ncet
Cu ale lui tacute strade,
Cu oameni prosti, dar cumsecade,
Ce nici nu stiu ca sint poet.

Cu centrul intim si cochet,
Si fără case cu arcade;
Orasul mic te fura-ncet
Cu ale lui tacute strade.

Prin umbra parcului discret,
Nu se strecoara mascarade
Si nu s-aud în el tirade
Despre-al politiceii secret.
Orasul mic te fura-ncet.

Corneliu Leu

[2]

În contextul respectiv, cum orice studiu aprofundat este bine venit neofiților, am avut norocul să studiem temeinic acel capitol de Istorie a Literaturii Universale deloc de neglijat, care este Literatura Rusă; și chiar să citim de la generația mai nouă de monștri sacri ai Premiilor Stalin, primele cărți; nu cele conformiste, pentru care fuseseră laureați, ci acelea simple, chinuite, mai puțin puse în circulație, cu care se afirmaseră la tinerețe, atunci când își trăgeau seva din acea adevărată literatură mai veche sau din îndrăznețiile moderniste ale secolului care începuse cu aripi spre inovație, non-conformism, avangardism, suprarealism și libertinaj de expresie câtă vreme ideile revoluționare mai palpitau sincer sub apăsarea dictaturii care-l făcea pe Maiacovski să se sinucidă strigând „nu trageți, tovarăși!”...

În ceea ce privește, însă, reflectarea actualității entuziasmului muncitoresc al creației, îi vedeam cum se încântă, manifestându-și fericirea declarativă în fața criticilor-dirigenți, pe cei mai vocali din generațiile dinaintea noastră, precum Mihail Cruceanu care lua notițe la învățământul de partid despre ce făcuse el personal în conducerea primului Comitet Central comunist,

Completare tristă la un jurnal din 1949

Critica de direcție a lămuririi și dummerii (II)

Zaharia Stancu dispus sinucigaș să-și renege întreaga operă de până atunci numai pentru a fi susținut de partid, Barbu Lăzăreanu, Dumitru Corbea, G. Talaz, Ștefan Tita, Artur Maria Arsenescu, Alexandru Jar, Gaal Gabor, prințul Scarlat Callimachi și neamțul Anton Breintenhoffer fructificând serviciile făcute mișcărilor de stânga, iar Demostene Botez, N. Dunăreanu, Mihail Sevastos, Otilia Cazimir și cei din familie, cele făcute personal lui Sădoveanu; apoi, deosebit de activi Marcel Breslașu, Cicerone Teodorescu, Geo Bogza, Maria Banuș, Aurel Baranga, Eusebiu Camilar, Camil Baltazar, Eugen Jebeleanu, Dan Deșliu, Nina Cassian, Petru Vintilă, Veronica Porumbacu, Ben. Corlăciu, Ieronim Șerbu, Sanda Movilă, Lucia Demetrius, Tiberiu Vornic etc, dintre care am cunoscut mai bine un Radu Boureanu derutat ca o pasăre ce nu știe de ce trîlul ei e considerat formalist, un Geo Dumitrescu făcând concesii în publicistică, dar preferând să se sinucidă ca poet decât să pună vreun accent conformist asupra versului, un Petru Dumitriu care practica concesile cu o boierie prin care sfida și această

critică despre care vorbim, își cerea și privilegiile, un Virgil Teodorescu ce transforma suprarealist absurdul în elogi sau elogiile în absurd, Sașa Pană și Constantin Nisipeanu care mimau transformarea în critică socială a frumuseților pe care generația lor le atinsese prin dicteu automat, Miha Dragomir sperând să se salveze prin rafinamentul culturii, A.E. Baconski, tot înclinând spre anumite rafinamente dar compensându-le de-a dreptul cu gogomăni poetice și, bine înțeles, malefic animat de teribilul instinct al parvenirii prin tranșee absconse și canale subterane, Mihai Beniuc cu șireata mândrie rurală că e superior tuturor fiindcă știe „șapte limbi și rusește”.

Aceștia, plus exemplul de mai înainte al lui Sădoveanu și Cezar Petrescu, precum și al unora mai proști, care se arătau dispuși la linguseși, dar nu știau s-o facă la nivelul maeștrilor, plus ridicolul demodat cu care ieșea din când în când la rampă setos de aplauze Victor Eftimiu, plus o întreagă maculatură a „dumiritismului” în care țărani lămurii de activiști se dummerau, sau a „ciocănarismului” în care muncitorii îm-



pinși de activiști făceau tot ce nu făcuse burghezia, sau a eroismului dintr-o ilegalitate inexistentă, asupra eroilor cărora se lăsa apoi tăcerea, dovedindu-se agenți provocatori - broșuri cu nuvelete sau evocări scrise de George Demetru-Pan, Șerban Nedelcu, Petre Iosif, Savin Bratu, Ion Istrati, Maria Rovin, Ștefan Mihăileanu, Aurel Mihale, Ștefan Gheorghiu, erau principalul exemplu de prostituare pentru noi fiindcă, adolescenți împătimiti fiind, le citiserăm celor mai importanți opera sau debuturile. Ei apucaseră să publice volume mai ca lumea, chiar și cei mai tineri definindu-și cât de cât personalitatea în anii războiului sau, cât mai fuseseră lupte democratice, după. Iar acum făceau târgul poetului famelic cu ciolanul care se reîmpărțea prin naționalizare, blindându-și cu lozinci și mici găselnițe poetice care să placă politrucilor diriguitori, câte un pasaj de literatură autentică prin care, deseori riscau să fie scărmanați și trimiși la reabilitante munci de jos. Îmi amintesc în acest sens de niște ședințe lungi, întunecate, în care se exorcizau asemenea pasaje cu

autor cu tot, după care, opera bine pieptănată apărând, omul era reabilitat obținând vreun premiu de stat clasa a treia. Clasa întâia și a doua era rezervată „coniferilor”, cum am mai povestit că le spunea Chișinevski bătrânilor corifei ai literaturii noastre pentru care, pactul cu diavolul însemna pactul chiar cu el; ca și scriitorilor consacrați din generația matură. Consacrați și prin operă literară și prin colaboraționismul dus pe față, fără rușinea de a omagia, a linguși, a-și stâlci opera cu prostioare propagandistice și a se bate cu pumnul în piept. Am demonstrat cândva aceasta numai prin publicarea titlurilor la modă atunci, de la critic-dramaticile „Războiul lui Ion Săracu” și „Mitreă Cocor” care se duseseră forțat să elibereze Basarabia, la romantic – demagogicele- amenințătoarele „Oțel și pâine”, „La cea mai înaltă tensiune”, „Oameni și cărbuni”, „Goarnele inimii”, „Tie-ți vorbesc Americă”, etc, etc... la imnicele „Lumina vine de la răsărit”, „Lui Stalin, Stalin, slavă-i cântăm”, „An viu nouă sute șaptesprezece”, etc, etc, etc...

Dar noi, care atunci deschideam ochii în literatură, nu aveam nici o șansă dacă nu eram bine blindați cu lozincile vremii, dacă nu făceam declarații de atașament față de partidul clasei muncitoare și, mai ales, față de marea uniune sovietică. Noii critici apăruiți ne urmăreau cu

atenție și în ce publicam și în ce dădeam la publicat, fiind sau de-a dreptul niște politrucii, fie conștienți ei înșiși de faptul că nu pupă să publice ceva dacă nu analizează literatura conform „liniei partidului”. Și, cum linia partidului era îngustă, ne subțiam și noi ca să facem față acestei îngustimi, poate chiar fără să ne dăm seama că o asemenea critică de direcție ne omogeniza cînt-un malaxor făcând din personalitățile literare în devenire o masă literară ca o personalitate unică înălțând imnuri sau, cel mult, ascunzându-se într-un realism critic șablonard până la a nu mai recunoaște nimic bun în toată omenirea de până la Lenin, ba chiar și la acela cu rezerva de a nu fi lăudat mai mult decât geniul succesorului său.

Critica de direcție a acelor vechi cărturari împătimiți estetic de preferințele pentru ceea ce se chemaseră cândva curente literare spre care îi îndemnau pe scriitori, devenea o critică de două direcții: fie cea îngustă, a publicării unor poncife care multumeau la partid (sau, măcar, nu nemulțumeau), fie a cenzurii pe care ți-o impunea tot criticul, abilitat prin funcții editoriale. Mai târziu, când aparatul de reprimare s-a perfecționat cu servicii specializate de urmărire a ceea ce, în general, se cheamă opinia publică, incluzând printre factorii ei de cînte cuvîntul tipărit, s-a

ajuns chiar la o critică de trei direcții, a treia ducând spre drumul înfundat al secretelor securității pe care oamenii specializați în critica literară o informau cu analize periodice a ceea ce se mai practică în fitilele esopice de pe față, sau în unele încercări de underground literar. Și astfel, la fel cum, sub ochii unor specialiști se făceau către conducerea de partid raportările periodice ale supravegherii producției și mediului tehnico-muncitoresc, birocraticile raportări analitice a diverselor fenomene culturale sau din viața intelectuală, căpătau girul unei informări avizate din punctul de vedere al criticii de specialitate.

[3]

Așa s-a preluat din literatura burgheză termenul de „critică de direcție” dându-i-se conținutul dorit de serviciile prop-agit și nu numai, unde respectivii se aflau în funcții sau, după caz, deveneau colaboratori. Iar cea mai mare parte a generației mele literare a fost contaminată nu numai de totală neîncredere într-un asemenea aparat al criticii și cronicăriei ci, chiar și de precauții temătoare. Care, uneori, s-au confirmat foarte târziu; adică abia când au ieșit la iveală din arhivele securității dosarele unor confrăți de ai noștri din lumea criticii literare.

Sigur, întrucât în toate domeniile au existat asemenea cazuri, lu-

crurile nu miră. Dar nici nu putem spune că demonetizarea pe care o constatăm astăzi în privința genului literar respectiv nu are și asemenea cauze, de vreme ce, dacă luăm toți autorășii de recenzioare care ne deveneau colegi, ajungem la concluzia că, pentru eficiența controlului „critic” asupra actului de creație, partidul sau organele sale represive ar fi vrut chiar să ne ducem viața „obștească” în colhozurile din Uniuni (a se citi „viața supravegheată”) în proporție de unu la unu.

În anii aceia când dădeam piept cu viața literară bucureșteană, pe vârfurile vizibile ale aisbergului erau cei pomeniți mai sus: Moraru, Novicov, Vitner, Șelmaru, Breazu, plus o liotă mai mărunță, care reușiseră să-i lase-n planul doi pe niște poeți și prozatori care se afirmaseră de stînga, precum N.D. Cocea, Victor Eftimiu, M.R. Paraschivescu, Cicerone, Jebeleanu, Stancu, Camilar, Bogza, Deșliu, Baranga, Maria Banuș, Sașa Pană, Virgil Teodorescu etc. Să devină preferați ei și împinși pe posturi cheie deoarece aceștia alți, căror talentul le dădea personalitate, erau mai greu de ținut în mână. Așa că acești activiști au devenit și lideri decidenți în obștile noastre având de obicei putere mai mare decât niște scriitori consacrați și ca operă și ca poziție politică.

Va urma

Mircea Cotârță

Gandy și inefabila sa:

„Nemaiiubito, iubirea mea terestro-celestă!”

Asemenea lui Pigmalion, poetul încearcă să modeleze prin cuvânt perfecțiunea într-o exprimare lirică, proprie. Singularitatea lui Romulus Gandy R. Georgescu constă și în faptul că modernizează rondeluri dându-i dimensiuni virtuale.

„Din Crinul-Mov te aud cum cazi/o, și Moarte-mi cere s-o primesc chiar azi: încât și eu o tot implor șoptit să mai amâne/suprema-i ne-Uitare de mâne până mâne!”

Iremediabil și irevocabil poet, întâlnindu-se peste timp cu Petrarca, deși poetul renascentist și-a risipit în veacul veacurilor nemuritoare-i sensibilitate prin sonete, Gandy-Romulus R. Georgescu a început periplul în veacul veacurilor folosindu-se solitar de gondola diamantină a rondelului, un rondel unde se renunță voit la forma consacrată, rondelul gandyan căpătând structura poematică a sensibilității creatorului prin care acesta filtrează trăirea sentimentală a lumii aprioric dată prin sinele indestructibil. Desigur, apare întrebarea: care este legătura în timp, între cei doi poeți? Legătura este alchimia iubirii, acea iubire veșnică ce sfidează, prin puritatea trăirii incandescente, uraganul uitării.

Pentru Petrarca a existat Laura de Noves, pentru Gandy-Romulus R. Georgescu, Georgia C. Eternul feminin ce

pune și el în mișcare eternul poetic al celui ce până la urmă își asumă singurătatea „înflorindă-n noi nevroze”.

Desigur, trandafirul mecedonskian are noi conotații în poezia gandyană, frizând ironia subtilă cu trimitere la sintagma decăderii ineluctabile a ceea ce când se metamorfozase în apoteoza de moment, momentul efemer înguritat de melancolicul Saturn: „Inevitabil: mă--mproașcă-n ochi cu vitriol,/ay, bătrâne și etern suave-roze! S-adastă Vremea-vremuirii, dând ocol/ unor sfârșinde, reci și blegi-apoteoze!”.

În viziunea lirică gandyană, timpul nu mai are acea proprietate inexorabilă de a cerna valoric singularitatea sinelui în diversele sale manifestări estetice. Acum, timpul este orb, lăsându-și amprenta peste destinul poetului. Timpul devine un maestru de ceremonii al destinului, împletindu-le hazardant prin filtrul cecității sale, o prelingere spațio-temporală, în limitele labirintice ale existenței. Trezirea în timp, din tranzitoriul somn nu este altceva decât sisifica repetabilă povară: „Și iar este-n zori și iar Maestrul Timp devine orb/și-și repetă lin însonnirea Părelnicului Destin/ și

pe Talpa Luminii ca înveșnicirii o tot sorb... sorb! O, dinspre noi (?!): nimic! Nimic! și chiar mai puțin!”.

Eternizarea sau, pentru a prelua metafora gandyană, înveșnicirea prin sentiment, nu prin faptă, sentiment purificat prin exprimare rondeloidă, permite umplerea eu-lui cu urma Luminii, ceea ce duce la strălucirea sentimentelor, dar niciodată la contopirea trăirilor prin numitorul comun al eroticului dintre eul feminin și cel masculin, astfel încât Urma Luminii are dubla manifestare cosmică de a da strălucire dar și de a menține eternizat neîmplinirea. Mai mult chiar, Urma Luminii creează starea de pâclă prin care se aude șoptit corbul lui Poe, iar pe fundalul celest totul devine de o hibernă puritate ce păstrează intact imuabilul, astfel încât „(...) ninsori se-abat lin pest' însonnirea Părelnică: Destin!”.

Această neîmplinire nu creează doar melancolia dar este și sursă de morbiditate nefinalizată, chiar dacă sufletul poetului ajunge în stare doar de a pluti deasupra lui Lethe, nu de a se scufunda în apele râului. De fapt, poetul se salvează prin semnarea de a se resorbi „dintr-u Talpa Lu-



minii”, după ce devine până la identificare, întristatul Arlechin apt sufletește să cânte „cuvinte moarte la o cană cu vin/ din Lira-mi cu sunetu-i Morb” și după cum spune la modul liric-confesional, „Doar cu Maestrul-Timp îmi umblu bezmetic și orb. Orb!”.

Poetul își asumă prin sinteza estetică a experiențelor poematice ale predecesorilor renascențiști, romantici și postromantici, destinul tragic al condiției umane, în general, și în particular a propriei sale condiții umane, dublată de cea de creator ce, asemenea unui Atlas, poartă pe umeri povara tragicului născut din lumina iubirii al cărui suport material este întrupat de intangibilă ființă, recipient al eroticului neconsumat, ce se afundă „tot mai târzie-n humă”, deși rămâne „Întâia și cea mai de pe urmă” ceea ce devine în timp „Cuiele lui Christ!”, stigmată ale sufletului poetului, asemenea lui Petrarca, etern îndrăgostit-înrobit celui ce este icoana veșnicei iubiri asemenea Veronicăi lui Eminescu.



Poeme de Rodian Drăgoi

De nicăieri vin păsări lipsite de culoare

Ies cai aprinși din fiecă perete
s-a-mbolnăvit și aerul de-atâta așteptare

pe umeri cade noaptea ca o cămașă udă
de nicăieri vin păsări lipsite de culoare

și-ncepe vânătoarea copacii prind să fugă
se-nvoldurează câinii pe valea de sub vale

cât m-ai rugat iubito să nu împrusc zăpada
stau ochii mei la pândă ca două animale

Eu continui să scriu biografia unei pete de sânge

Iar mi-am vărsat peste degete o clipă fierbinte
și aud cum în pământ licăresc oseminte

la abator foamea ascute cuțite
și iarna de afară poate e pe sfârșite

tu îmi povestești despre niște plopi călători
hai mai bine să fotografiem melancolia acestei nin-
sori

eu continui să scriu biografia unei pete de sânge
tu ții încă în brațe o carte care plânge

Plânsul își face loc cu coatele prin lume

Și-n păsările oarbe se face tot mai frig
n-a mai venit nici mama să mă vadă

plânsul își face loc cu coatele prin lume
și o femeie naște pe zăpadă

pe sub pământ tu pleci la vânătoare
și somnul râde când se face seară

în casă-i cald dar eu sunt trist de parcă
m-ar fi uitat cuvintele afară

Prietenul meu a luat moartea de la început

Se-aude cum cântecul în păsări îngheață
și serii îi curge lumina pe față

nu mai știu cum arăta trupul
în care mi-am petrecut o iarnă înfierbântată
casa de o lacrimă stă rezemată

acum sub tălpile trecătorilor întunericul țipă
și-afară singurătatea se înfiripă

respirația tatei îndoiaie geamul la casă
oare câtă zăpadă încapă într-un corp de mireasă ?

prietenul meu a luat moartea de la început
eu fiecare șoptă de-a ta o sărut

mama mă așteaptă cu lacrimi aburinde pe masă
și-o zăpadă flămândă dă buzna în casă

Un foc vorbitor călătorește pe ape

Un foc vorbitor călătorește pe ape
în semințe se face și mai multă lumină

cel adormit în iarbă e sfâșiat de iarbă
ce limpede e poarta deschisă de-o albină

ca un val mă izbește un fluture în piept
și mi se-nseninează pământul sub picioare

se-aude cum țărani întorși de pe câmp
cu grijă-și spală umbrele murdare

Ești tristă ca o capcană de păsări cântătoare

Ești tristă ca o capcană de păsări cântătoare
și trupurile noastre ies noaptea ca din mare

tu mereu ești nepermis de frumoasă
pădurea se gândește să dea buzna în casă

doar lacrimile mamei ne mai așteaptă-n gări
și visurile ard ca niște lumânări

trec singur printre luturi fără fund
și păsări speriate în mine se ascund

acum rănilor noastre sunt dureros de departe
lumina tolănită în iarbă mai citește o carte

și iarăși ne plesnește o toamnă peste gură
vai plânsul mamei mele e-un fel de arătură



Al. Florin Țene

Pentru George Călinescu istoria literară și critica sunt “înfățișări ale criticii în înțelesul cel mai larg”. Istoria literară înglobează și critica propriu-zisă ca pe o uvertură indispensabilă ce pregătește marea “sinfonie”. Așa că nu există nici o deosebire esențială între istoria literară și critica literară, ci între o istorie exterioară a literaturii și una interioară, adevărată: dacă studiem mediul și împrejurările politice și sociale din care sa constituit observația din Moromeții de Marin Preda face istorie exterioară literaturii, cine studiază universal însuși din acest roman ca realitate cu toate conjuncturile și problematica ridicată emanate din ea, acela numai face istorie literară.

Tangențial accept și istoria conjuncturilor din care iese o operă, adică istoria culturală, însă refuz să o confund cu istoria literară adevărată, mai precis cu istoria de valori, cu istoria care include critica. În acest context am o îndoielă, ținând cont de faptul că

Precaritatea istoriilor literare de la noi

gustul publicului se schimbă de la o etapă istorică la alta. Se cunosc destule exemple când o operă literară a fost mult apreciată într-o anumită conjunctură social-istorică și apoi a fost uitată și chiar criticată pe motivul lipsei de valoare. Criticul și istoricul literar este format în contextul unei realități artistice date. Dacă acea realitate se schimbă în viitor, având în vedere că societatea, gustul și mentalitățile omului se schimbă, există riscul ca aprecierile lui la un moment dat să-și piardă valoarea. În această împrejurare judecata criticului și a istoricului literar își pierde rostul. Putem noi, cei de azi, să impunem o judecată de valoare a unei opera de artă pentru o societate a viitorului? Cine ne dă dreptul să impunem stră-stră-nepoților noștri valențele unei aprecieri valorice a unor opere de artă create, să spunem, în societatea strâmbă a comunismului care a bântuit pe la noi? Da! O să-mi răspundeți, că, întotdeauna criteriile valorice au fost și sunt neschimbătoare. Că romanul Madame Bovary a fost apreciat la apariția lui și în prezent este citit cu interes, că Statuia lui

David de Michelangelo Buonarroti Simoni a fost și este și va fi frumoasă și privită cu interes întotdeauna. Așa este, marile valori rămân repere de bază, jaloane în istoria artei și literaturii. Dar ce ne facem când creatorul de artă, scriitorul, poetul, criticul și istoricul literar a “jucat” cum a “cântat” politicul? Prin anii '50 și '60 multe poezii semnate de A. Toma, Mihai Beniuc, (volumele de poezii Cântec pentru tovarășul Gheorghiu Dej, 1951, Partidul m-a învățat, etc.) Marcel Breslașu, Nina Cassian, Maria Banuș, Veronica Porumbacu, Eugen Frunză, Eugen Jebeleanu, Alexandru Jar sau romanele Pe muchie de cuțit și Disparația unui om de rand (1963), de Mihai Beniuc, Descuții și Rădăcinile sunt amare de Zaharia Stancu, Bărağan de V. Em. Galan, apărut în 1959, și multe altele, au fost lăudate în Gazeta literară, Tânăru scriitor, Contemporanul, de critici ca G. Călinescu, Mihai Novikov, Mihai Gafița, Horia Deleanu, Ion Negoitescu.

Mai exista o practică, poezii amintiți mai sus, se lăudau între ei, semnând de multe ori cu

pseudonime, prin diferite ziare și reviste ale vremii. Pentru unii dintre critici, opera literară nu are existență obiectivă ci se naște din actul critic care se exercită mai mult asupra propriei sale forme. Ei caută iluminățiile întâmplătoare sau cele ale gândirii revoluționare ale unei opere. Toți aceștia și alții promovau o literatură prolecultistă.

Criticii nu priveau în mare măsură modernitatea clasicilor și clasicismul modernilor pentru a scoate în evidență continuitatea arhetipală a literaturii și nucleeele ei de originalitate. Ei analizau mai mult operele din punct de vedere al mesajului și ideilor revoluționare pe care le transmiteau. Și nici decum din punct de vedere estetic și stilistic.

Diferența specifică a istoriei literare constă în aceea că faptelor ficțiunii trebuie să le dovedim realitatea artistică. Această demonstrație nu se realizează prin raportarea la vreun model biografic sau istoric, printr-un paralelism cauzal exterior, ci prin căutarea unor argumente în implicitul însuși al operei, prin explicitarea virtualităților ei. Perspectiva e aici imanent-estetică, nu genetică.

La fel cum preciza George Călinescu și eu subliniez că pozitivismul visează în felul lui la critical care prin explicație înțelege arătarea raportului causal. Aproape toți criticii ►

► științifici au făcut această eroare, înțelegând opera de artă ca un simplu fenomen obiectiv și arătându-i cauzele exterioare. A explica în critică, cum face N. Manolescu, Alex. Ștefănescu nu înseamnă a arăta cauza exterioară a emoției artistice, cauza adevărată a emoției fiind însăși existența operei de artă. Etimologic vorbind, a explica înseamnă a lămurii, a face înțeleasă emoția, a dovedi într-un cuvânt că opera în sine există ca obiect artistic, ca fenomen emoțional. Istoria literară nu trebuie disociată de istoria generală cum procedează criticii noștri, amintiți mai sus. Condiția lor comună este subiectivitatea. Dincolo de precizia datelor și a documentelor autentice nelipsite în acumularea faptelor, conceptul obiectivității în istorie este lipsit de logică: în istorie, dar mai ales în istoria literară nu există structuri obiective, ci numai păreri și puncte de vedere. Istoria literară este interpretarea însăși, punctual de vedere, nu evantaiul de fapte, ci această analiză interpretativă presupune o privire formatoare. Istoria literară nu este succesiune absentă a faptelor și a operelor, ci organizarea lor din punct de vedere subiectiv. Subiectiv nu înseamnă, pentru noi, arbitrar, întrucât orice punct de vedere trebuie să se bazeze pe fapte autentice, pe valoarea operei de artă. Dar, pentru aceleași opere sunt posibile mai multe scenarii și

aprecieri, în funcție de obiectivitatea și receptivitatea criticului. Nu se poate concepe istoria literaturii în afara unei posibilități, a unei făgăduieli subiective. Însă, există și o parte obiectivă în studiul istoriei literare, constând în efortul preliminar de a înțelege opera, ideile pe care le transmite, analiza estetică și stilistică a acesteia. Aceasta constituie istoria literară "auxiliară", ce pregătește momentul sintetic, momentul cu adevărat constitutiv al istoriei literare.

Eseul teoretic al lui Barthes "Literature ou histoire" face o distincție între o abordare exterioară și una interioară a literaturii. Scria el că literatură poate fi privită în latura ei istorică, instituțională, colectivă sau în latura ei psihologică, individuală, creatoare. Cu toate că nu este numită ca atare, putem înțelege aici o distincție între istoria literară și critica literară.

Istoria literară așa cum a fost concepută de câțiva critici de la noi este o istorie a operelor și nu a literaturii în care se neglijează obiectivele propriu-zis istorice, faptul că istoricii literari nu furnizează informații suficiente cu privire la tot ceea ce, în autor, nu este cuprins contextual istoric în care au fost înfăptuite operele și care le-a influențat. Într-un cuvânt, istoriile literare de la noi nu sunt în măsură suficientă istorie. Deficiență care rezidă în însuși statutul ambiguu al

istoriei literare, ca disciplină careia I se poate contesta fie obiectul, fie metodologia specifică. Unele titluri le considerăm a nu fi istorii ale literaturii. Acestea fiind în același timp semn al unei istorii și opoziție la această istorie. Este un paradox al istoriei literare de la noi. Istoria nu poate să se situeze decât la nivelul funcțiilor literare, producție, comunicație, consum, și nu la nivelul indivizilor care le-au exersat. Acestea sunt dicționare cu autori. Istoria literară este posibilă decât printr-o abordare sociologică iar autorii cu lucrările lor să fie inserați în contextul evenimentelor sociale și istorice în care au fost concepute.

Trebuie să subliniem că toate istoriile literare de la noi sunt subiective. Și George Călinescu a recunoscut această evidență. Critica literară sau abordarea psihologică a literaturii este fondată, ca și istoria literară, pe un paradox ce definește mai întâi literatură însuși. Este vorba de subiectivitatea instituționalizată. În acest context Barthes spunea: "literatura este acel ansamblu de obiecte și de reguli și de reguli, de tehnici și de opera a căror funcție în economia generală a societății noastre este tocmai de a instituționaliza subiectivitatea".

A instituționaliza subiectivitatea nu înseamnă a o absolutiza, înseamnă numai a-i recunoaște dreptul la existență într-un domeniu elective, a-i acorda un

statut sigur, adică bine conturat din punct de vedere teoretic. Obiectivitatea e limitată mai întâi prin factorul ideologic, prezent în orice interpretare critică. Fiindcă greșeala cea mai mare este ideologia și tăcerea cu care aceasta e acoperită. Cum să accepți că întrădevăr opera e un obiect exterior psihicului și istoriei celui care o interoghează și față de care criticul ar avea un fel de drept de exterioritate? Limitarea prin ideologie e sinonimă cu limitarea prin istorie. Nu există un sens canonic al operei, opera deține în același timp mai multe sensuri, prin însăși structura sa, nu prin infirmitatea celor ce o citește. Legitimătatea subiectivității în abordarea literaturii o explică atât prin calitatea receptorului cât și prin calitatea receptatului. Trebuie să înțelegem fenomenul: critica este un expozeu asupra altui expozeu. Dar un limbaj nu este viabil sau fals, el e valid sau nu, valid cu alte cuvinte, constituind un sistem coerent de semne. Definiția criticii ca meta-limbaj implică și convingerea că nu există un limbaj neutru și nici unul totalizant.

Concluzionând, critica și istoria literară se unesc sub semnul artei. Istoria literară se aseamăna cu istoria generală prin aceea că, deși nu poate fi compusă decât de un critic formator de valori, ea are nevoie de un cap epic, care să scrie o epopee, fie de forme, fie de destine personale.

De vorbă cu Cioran

Dimitrie Grama

Îmi amintesc vag că ne dădusem întâlnire la Bois de Boulogne. Nu pentru vreun motiv anume și nici pentru vreo amintire comună am ales acel loc. Acum, când mă gândesc mai bine, am impresia că nu noi am ales locul, ci soarta, care, cu obișnuita ei nonșalanță, ne-a plasat acolo, doi străini, mai mult sau mai puțin indiferenți și aproape inconștienți de existența celuilalt.

Poate că tocmai o astfel de relație indiferentă ne obligă câteodată să ne oprim din goană, să ne privim în ochi și să ne destăinuim cu adevărată ușurare și sinceritate. O astfel de destăinuire nu este posibilă decât între doi străini, care nu au absolut nimic nici de câștigat și nici de pierdut unul față de celălalt.

Da, noi eram doi străini perfecți, unul cu sinuciderea lui într-o lume absurdă, iar celălalt cu un cotidian mistic într-o lume de neînțeles.

Și iată-ne, brusc, față-în-față, fiecare înarmat până-n dinți cu realitatea lui și cu restul realităților posibile, pe care fiecare are impresia că le înțelege mai bine și mai profund decât celălalt.

Mi-am dat seama că e un om care nu face risipă de cuvinte, deoarece fără niciun fel de introducere mi-a spus: - Dar tu nu

crezi în „aceasta realitate”, deci, ar trebui, de la sine, să înțelegi risipa aceasta absurdă de energie pe care o numim „viață”!

Vezi, eu am încercat să iubesc „viața”, dar...

A tăcut privind frunzele gălbejite și uscate pe care vântul le răsuca de pe o parte pe alta.

- Așa suntem și noi, niște frunze mânate de colo-colo de niște forțe necunoscute, și, vrem-nu-vrem, ne alăturăm altor frunze, numai ca să putrezim împreună. Nu ți se pare ca acest lucru-i de o tristețe fără de margini?

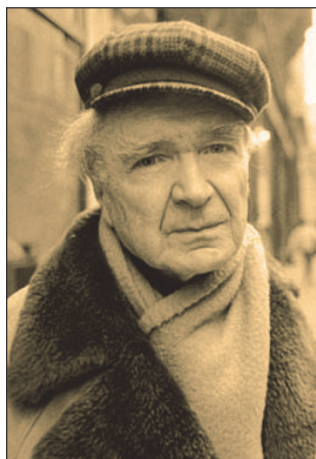
- Depinde, i-am răspuns. În universul meu, atunci când sunt Om, frunza din mine e poate așa cum o vezi tu, mai uscată și uitată undeva la o margine de suflet, iar atunci când sunt Frunză, omul din mine e mic și umblă cu gura căscată prin labirinte verzi, iar atunci când...

- Nonsens, nonsens! a strigat el întrerupându-mă.

- Evadarea ta în frunza, evadarea în acel „cotidian mistic” cu care te tot lauzi, nu este nimic altceva decât o sinucidere din aceasta lume umana, a cărei existență este de prisos!

- Schimbându-ți natura umană, tu de fapt te sinucizi. Te sinucizi cu speranța că te vei readuna, că te vei renaște într-o alta lume. Speranță care, cu fiecare sinucidere și cu fiecare reîntoarcere din acel cotidian mistic, devine tot mai disperată.

Și eu am încercat să evaderez într-o altă lume, mai simplă, lăsându-mă cărat la întâmplare de



motoreta mea în doi tactiși, nu de puține ori, am avut impresia că m-am descărcat de mine însumi, că m-am debarasat de umanitate, pierzându-mă în măcășinile și gardurile de la marginea drumului. Și eu am sperat că motoreta mă va transporta, fără niciun fel de efort din partea mea, în neștiință.

În zadar am sperat și încercările mele ca om au eșuat, una după alta. Oricum, eu mi-am păstrat mereu luciditatea de om! De aici poate mi se trage patima disperării și mizeria neputinței existențiale.

Tu, însă, pari fericit în cursa ta de maraton în care parcurgi distante egale de conștient și de inconștient, ca să ajungi din nou la punctul de plecare, unde, de fapt nu s-a întâmplat absolut nimic de când ai plecat și până când te-ai întors.

Dar ești încă tânăr, ai timp să te trezești. Ai încă timp destul să te sinucizi cu adevărat!...

S-a ridicat să plece, dar l-am oprit trăgându-l ușor de mâneca de la fulgarin.

- Tu de ce nu te-ai sinucizi?! L-am întrebat aproape răstindu-mă la el.



S-a întors mirat înspre mine și, ridicându-și sprâncenele stufoase până la mijlocul frunții, mi-a răspuns:

- Văd că nu înțelegi nimic! Ești mai prost decât credeam, dar așa era și Eliade, tot un prostănac. Eu, m-am sinucis demult, încă din copilărie, dar trebuie să mărturisesc că nici sinuciderea aia nu mi-a adus vreo bucurie.

- Bine, bine, i-am răspuns. Oi fi eu prostănac, dar dacă, așa cum spui, sinuciderea nu ți-a adus nicio bucurie, atunci de ce ai continuat să o promovezi?

Prostănaci ca mine, ca Eliade sau tineri încă nevinovați, pot fi ușor corupți de nemărginita ta „inocență”, de nemărginita ta lipsa de răspundere existențială și călare pe motoreta vieții fără de ideal, să se sinucidă prematur și asta nu din convingere proprie.

Sinucidere inutilă, deoarece, așa cum spui, ea nu aduce nicio ușurare, nicio bucurie, sau vreun alt sentiment anume, demn de sacrificiu.

Deci, sinuciderea de care vorbești, este la fel de absurdă ca și viața pe care o renegă.

- Bine, recunosc că ai putea

De ce?

Ion Iancu Vale

Unii dintre oameni au înțeles implacabilul rost al vieții și al morții și l-au acceptat, fără rezerve, devenind astfel, niște oameni liberi și puternici. Ei au scăpat astfel, de teama, teroarea și stress-ul cu care, mai ales, moartea îi copleșește de când lumea. Ce nu este, însă de înțeles și de acceptat de cei mai mulți, este faptul că unii oameni trăiesc și mor într-un anumit fel, iar alții în alt fel.

De ce pentru unii viața este un continuu festin, moartea un moment de încununare a acestui festin, iar pentru alții, amândouă aceste

capitale stări, doar durere și suferință. „Voința divină, destinul”, vor zice unii. Bine, dar de ce atât de inegal, de pătitor, de diferit și de nedrept acest destin? De ce pentru unii mămă, pentru alții ciură? Care este logica, pana la urma.

Cine câștigă de pe urma diferențelor și diferendelor care se creează, astfel, între oameni?

Nu ar fi fost ideal ca între ei să nu existe deosebiri atât fizic cat si psihic? Câte situații deperate nu s-ar evita în felul acesta. Câte neazuri, câte dureri nu s-ar îndepărta. Câtă suferință sufletească, câte lacrimi și suspine ar dispărea dacă nu ar exista această inechitate gene-

tică și care se pare că nu are remediu. Dacă toți suntem sensibili, dacă toți suntem la fel de vulnerabili în fața frigului, a foamei, a setei, a bolilor și a mizeriei, de ce unii, într-un fel sau altul, să le poată depăși, iar alții să fie învinși, doborâți de ele?

Unii oameni sunt frumoși, alții urâți; unii sunt deștepți, alții proști; unii au calități de conducători, alții sunt sortiți să fie veșnic conduși; unii pot să „facă” și să înmulțească banul, iar alții și pe cel câștigat cu sudoare, sunt făcuți să-i piardă pe nimic, și tot așa...

Oameni nu sunt egali, cu toate eforturile unora de a ne face sa credem acest lucru. Ei sunt diferiți. Asa a fost



dintru începuturi și nimic nu s-a putut schimba în acest sens și probabil, nici nu se va schimba vreodata. Oameni vor fi diferiți până la veacul din urmă. Vor trăi de aceea diferit, se vor bucura de viață în mod diferit și vor muri în mod diferit. Întrebarea, de loc retorica, este: De ce?

**„REALITATEA
DÂMBOVIȚEANĂ”,
10 februarie 1998**

► avea dreptate în contextul „banalităților tale cotidiene”, mi-a răspuns el de data asta fără să mă privească, dar eu nu scriu pentru omul de rând, eu scriu pentru „artist”, eu scriu pentru omul nebun, care deja e mort pentru ca a tânjit la Nemurire!

Pe mine nu mă interesează lupta meschină pentru supraviețuire, nu mă interesează copilul care ajunge om matur și mai apoi bătrân, ci mă interesează cel care vede dincolo de „viața”. Dincolo de moarte!

Nu vorbesc cu acei indivizi, sau mai bine zis, nu le vorbesc celor care accepta viața așa cum viața le este vândută lor de unii și de alții, nu le

vorbesc celor care sunt „programați” într-o existență sau alta.

Eu vorbesc sau le vorbesc doar celor care sunt „inprogramabili”. Vorbesc despre acele animale rare care mor cu fiecare cuvânt spus, mor cu fiecare răsuflare.

Eu vorbesc despre „sinucigașul total și etern!”

Când a terminat de vorbit, peste Bois de Boulogne s-a așternut o liniște de mormânt. Într-un târziu, din spatele unor platani s-a desprins o umbră care, la început șovăitor, dar apoi din ce în ce mai hotărât s-a apropiat de noi.

Era o femeie tânără, frumoasă și îmbrăcată foarte simplu.

S-a oprit în fața noas-

tră și dintr-o mapă neagră, mare, a scos un tablou pe care l-a așezat cu grijă în așa fel încât să nu putem vedea desenul.

- Eu sunt Livia, a spus femeia aia tânără. Sunt pictoriță și, fără să vreau am asistat la discuția voastră. Ca artist, ca om nebun, vă dau dreptate la amândoi și niciunuia din voi. Pentru că nu cred în „dialog”, nu cred în cuvântul scris!

Artiștii cuvântului sunt un fel de sportivi aleși să participe într-o competiție în care cel care umple cele mai multe spații goale cu alte spații goale, câștigă.

- Uite ce înțeleg eu prin artă, a spus Livia, dezvăluind tabloul.

Și bătrânul și eu l-am

privit mult timp în tăcere. În acel tablou, în doar câteva linii și culori eram, fără îndoială, expuși, atât eu, cât și bătrânul, și fiecare cuvânt din conversația noastră. Frunzele uscate, stâlpii de lumină și oamenii de prin parc, intrau și ieșeau din tablou, ca printr-o ușă larg deschisă.

Fără să spună ceva, fără să-si ia rămas bun, bătrânul s-a ridicat și a dispărut. M-am gândit atunci că poate iar a plecat să se sinucidă sau cel puțin să-si controleze motoreta. Cine știe, poate era deja mort, și eu, insensibilul, nici nu am observat.

În schimb am rugat-o pe Livia să se așeze pe bancă lângă mine. Pentru totdeauna.



**Florentin
Smarandache**

Fotbalul - „Cenușăreasa... americană”!

În orașul Pasadena, care este pe locul 168 în SUA, ca mărime, și pe locul al șaptelea în Comitatul Los Angeles, s-a desfășurat în anul 1994 Finala Campionatului Mondial de Fotbal, pe celebrul Rose Bowl Stadium, între Brazilia și Italia. După prelungiri, scorul a rămas tot 0-0, așa că departajarea s-a făcut, pentru prima dată în istoria acestui campionat, prin lovituri de la 11 m: a câștigat Brazilia, cu 3-2, care devenea astfel pentru a patra oară campioană mondială (mai fusese în 1958, în 1962 și în 1970 când a intrat definitiv în posesia celebrei Cupei „Jules Rimet”, după cum se stabilise în 1930, la primul Campionat Mondial de Fotbal, din Uruguay).

Cred că cei de vârsta mea își amintesc de acest frumos trofeu din argint placat cu aur și cu un suport albastru din lazurit – era Nike, zeița victoriei

La Caltech, cu „nemateria” printre fizicieni (2)

Continuare din nr. 61

din mitologia greacă, care susținea cu brațele ridicate o cupă octogonală. Ce mare emoție colectivă a fost în anul 1966, când cupa a fost furată la Londra și a fost găsită (împachetată într-un ziar) după șapte zile, de către un... câine, într-o grădină!... Dar, brazilienii n-au avut noroc: în 1983, cupa fost furată și până acum nu a fost găsită! Pentru orgoliu, și-au făcut o replică!... Poate că acesta a fost un motiv în plus pen-tru ei să obțină victoria în 1994: să dețină măcar o cupă originală a FIFA (Federația Internațională a Asociațiilor de Fotbal).

Temporar, numai pentru patru ani, căci noua Cupă Mondială FIFA este transmisibilă și la predarea ei către noul câștigător al Campionatului Mondial de Fotbal, deținătorul primește o copie aurită a ei – originalul este din aur masiv de 18 karate. Brazilienii au intrat astfel încă o dată în istoria fotbalului – numit în SUA soccer, pentru a nu se confunda cu american football, care în Statele Unite este numit simplu

football, deși numai fotbal nu este, ci un fel de rugby, dar mult mai dur (v-amintiți că, pe când era student, John Fitzgerald Kennedy, care a devenit în 1960 președintele SUA, și-a rupt coloana vertebrală într-un meci de asemenea „fotbal” și a rămas cu sechele!).

Dacă în Europa, fotbalul (englezesc) este „sportul rege”, în SUA, unde, repet, este numit soccer, el nu este nici măcar „a cincea roată la căruță”. Organizarea etapei finale a Campionatului Mondial de Fotbal în SUA, care ar fi o „piață” imensă de potențiali „microbiști”, practic nu a schimbat percepția opiniei publice americane asupra soccer-ului, care aș putea spune că a rămas „Cenușăreasa americană”, față de suratele sale baseball și (american) football! Trebuie menționat că pe Rose Bowl Stadium (Stadionul Cupa „Trandafirul”) se desfășoară meciuri de fotbal american (din când în când, se joacă și soccer), dar el avea o faimă mondială înainte de anul 1994, deoarece găzduise Jocurile Olim-

pice de Vară de două ori: în anii 1932 și 1984.

Chiar dacă în 1994 americanii „n-au făcut mare brânză” cu promovarea soccer-ului în SUA, cinci ani mai târziu, FIFA a mers din nou „pe mâna lor”: în organizarea etapei finale a Campionatului Mondial de Fotbal Feminin. Finala s-a jucat, cred că ați ghicit, pe același Rose Bowl Stadium, între SUA și China (oficial, țara se numește Republica Populară Chineză). Se spune că a fost evenimentul sportiv feminin cu cel mai mare număr de spectatori: 90.185 (la „Finala bărbaților” din 1994, au fost ceva mai mulți, 94.194, dar mai puțini decât la concertul de rock al formației irlandeze U2 – 97.014 spectatori; recordul absolut s-a înregistrat în anul 1984, cu 101.799 de spectatori, la finala de fotbal a Olimpiadei: Franța-Brazilia 2-0).

În 1999, s-a repetat istoria de la finala masculină: după prelungiri, scorul rămăsese alb și departajarea s-a făcut prin lovituri de la 11m: a câștigat SUA, cu 5-4, care mai câștigase această cupă și în 1991. Bravo lor, bravo socceristelor, că „le-au rupt gura” socceriștilor, cu deplin temei, pentru că ele sunt și triple campioane olimpice (1996; 2004; 2008). Dar, ce folos, că în SUA, soccerul e tot... „pe jos”!

Corabia poeziei

Gheorghe Secheșan

În volumul recent apărut, la Editura MJM din Craiova, Mădălina Olteanu ne propune o poezie având un prim registru diafan, nu lipsită însă de angoase și tulburări interioare: Ploile albe aduc visurile către tine/ Umbra ta trece alături./ În manita aromelor de duminică. "Romanticul" se îmbină, în această poetică, în mod admirabil, cu straniul, cu necunoscutul, cu împrevizibilul: Plec./ Se simte deja mirosul de melci.

O altă tonalitate a acestor poezii de sentiment și "feeling" este aceea a sincerității, "haină poetică" oarecum vetustă în ochii înaintașilor optzeciști dar care, încet-încet, revine glorios, ca un feld e vintage poetic: Sărăcia din mine./ Sărăcia din tine./ Sărăcia din noi încă ne ține./ Calvarul acesta ce-ntruna ne roade/ Năpădiți de tăcere și de gânduri nomade./ Bolnavi de iubire când vraja ne prinde/ Gelozia trădării ce-n taină ne vinde.

De altfel, tema iubirii este una constantă la Mădălina Olteanu, autoarea nesfiindu-se, poetic vorbind, să abordeze un motiv, în fond, atât de străvechi omenesc: Tu vei fi fluierul cioplit din soare/ în același bărbat,/ eu voi fi bucimul/ florii de portocal/ într-o nouă

femeie.

Motivul poeziei (al poetului) ca o corabie care plutește (în derivă sau nu) este foarte vechi și, în egală măsură, consacrat, dacă ar fi să îl amintim doar pe Rimbaud, cu al său celebru Bateau ivre. "Corabia" Mădălinei Olteanu este psihanalizabilă, căci ea se "produce" în interiorul cel mai profund al ființei omenesti și poetice, o existență post-modernă, răătăcită, confuză, speriată: E târziu./ Le spun gândurilor mele./ Trebuie să mă întorc./ Dar nu-mi găsesc casa.

Un foșnet tainic, misterios și cosmic "se iscă" în versurile Mădălinei Olteanu, nu lipsit de frisoane, de angoase: Nici cerul nu mi-ar fi îndejuns./ Cum se înnopta/ Carul Mare aducea cu el tăcerile la-ndemână.

Autoarea este, de altfel, o conștiință lucidă a vremii sale, a generației din care face parte, în care nu numai individul pierde teren, în fiecare clipă, în fața unor forțe oculte și tenace, pe care nici nu le înțelege, nici nu le cunoaște, dar și omul, omul generic, ca ființă cosmică, se situează într-un ciclu perdant : "Știu, sunt perdantă, suntem perdanți.../ Într-un coșmar,/ Crucificată în veșnicia momentului/ Sunt imigrantă în patria dorului meu.

Poezia aceasta primește, nu de puține ori, accente sur-realiste, fără ca prin ele să fie, umva, estompată dimensiunea suflet, sentiment : Visele pădurii pun căpăstru calului alb/ Priponit de-un

colț de rai./ Nici gând să-l pot struni./ Nici cuvinte destule să-l scriu./ Nici versuri să-l cânt./ Pentru mine murmură doar vântul/ În V-ul cocorilor.

Firește, nu trebuie negată și neglijată dimensiunea "feministă" a acestei poezii. Numai că idealul de frumusețe al autoarei este îndepărtat de ceea ce "se cere" astăzi, ea întorcându-se la izvoarele frumuseții clasice, atât fizice cât, mai ales, spirituale : Mereu rătăcești în visele mele/ lasă-mă să-ți caut/ brațele/ pierdute în țărâna/ timpului meu/ și să-ți sărut/ inelul de logodnă.

Moartea, motiv poetic universal și etern, îi prilejuește poetei "jocuri" de o mare frumusețe lirică : Într-o duminică/ s-a întâmplat să mai mor o dată./ mușcată de stele/ Era nunta lor./ Trâmbițată de greiri în cor./ Învătaşem moartea pe de rost/ Toate tertipurile ei îmi erau cunoscute.

Nu trebuie să credem însă, nici măcar o clipă, că am avea de-a face cu un poet "de odinioară", care nu a trecut experiența variilor isme post-moderne.

Poemul Născută curată, de pildă, este un bun exemplu, căci eu-l poetic se scindează, generând un fel de "gâlceavă" a sufletului cu sufletul : Și astăzi e ziua mea de naștere./ Doamne !/ Mi-am invitat anii,/ dar îi pierdusem undeva/ pe drum./ M-am invitat și pe mine/ cea născută curată/ dar mă părăsise lumina,/ focurile se stinseseră,/ vântul mă hăitua/ ca un lup flămând/ Cea de acum,



Mădălina Olteanu

Doamne !/ Ascunsă într-o inimă,/ își iubea păcatele !

În definitiv, poeta nu este cu nimic mai prejos de neliniștea precedentei generații care au adus în poezie confuzia existențială, angoasa, fragmentarismul etc. : Rătăcesc în căutarea/ anotimpului pierdut./ La intrarea în sufletul meu.

Aceste texte poetice nu sunt delor lipsite de sensuri grave, adânci, filosofice, religioase, chiar : Puteam să mai stau/ În pântecul frumoasei mele mame./ dar e decembrie/ și știe cerul bine/ că-i luna mea./ Ca o cometă/ are forma unei albe elipse/ și-mi cere impetuos să ies la lumină.

Se poate spune, fără teama de a greși, că "dăruirile" poetice ale autoarei nu sunt "din această lume". Oarecum surprinzător pentru o lume ah-tiată de valori materiale, din ce în ce mai multe și din ce în ce mai mari, eu-l poetic își "îndreaptă interesul" către valorile universale, stelare, universale, cosmice : Am un dar pentru tine/ anotimp al pierii:/ aş vrea să-ți ofer/ eu, o stea fără cer,/ un luceafăr stingher/ înnotat la fereastră-mi.

Dorel Schor

Fiecare artist plastic, sau aproape fiecare, are un stil. Acesta reflecta concepția și modul sau specific de exprimare. O anumită tușă sau linie, adoptarea consecventă a anumitor soluții, specificitatea trăsăturilor personajelor conferă un aspect distinct și personalizat lucrărilor sale. De altfel, se consideră că atunci când, fără să-i vedem semnătura, recunoaștem mâna artistului, se poate spune că stilul său s-a impus. Și totuși, din când în când, pictorii simt nevoia să evadeze din cadrul specificității, încercând dacă nu o schimbare radicală, măcar o altă modalitate.

Iată, de pildă, o lucrare de Menase Kadishman. E cunoscut prototipul din picturile sale, cu oaia expresivă care privește blând din tablou. De asta data, pictorul are o viziune mai largă, ne oferă un peisaj cu plop, cu o pajiște și dealuri în planul secund și cu... oi. Aharon Giladi a pictat aproape numai oameni grupați în cadrul unei familii.

Fețele personajelor sunt întotdeauna numai sugerate, obturate, depersonalizate. Putem însă să vă prezentăm excepția: o familie (și de data aceasta), într-un autobuz, dar nu ca de obicei, trăsăturile fețelor sunt conturate și au expresie, mama își ține copilul în brațe, altul stă alături, alți călători în planul secund există și sunt preocupați, e cu

Stilul creatorului

totul altfel decât în majoritatea tablourilor sale.

Gherson Renert a preferat, în ultima pe-

rioadă a vieții, pictura abstractă, de inspirație meditativă, uneori cu accente lirice, în care își di-



zolvă emoțiile. Și totuși, uneori, își amintea de personajele sale credincioase, părăsea atmosfera metafizică și concretiza nevoia de meditație cu un desen în spiritul vechilor sale picturi. În același sens, dar cu totul altfel, procedează pictorul Manole Lazăr, actualmente partizan al artei conceptuale și uneori a expresionismului. Nu-i de mirare, însă, ca într-o serie de lucrări inspirate de Cântarea cântărilor, redevine pictorul realist de la început, repurtând un succes internațional remarcabil.

Iată, în sfârșit, o grafică artistică datorată pictoriței Miriam Cojocar. Artista este cunoscută pentru lucrările ei, în care culoarea caldă și personajele feminine aduc un aer de intimitate, conferind un ansamblu al unor circumstanțe ezoterice. Dar ea se îndreaptă uneori în altă direcție, căutând esența și simplitatea în peisajul fără prezența umană, sugerând și o dimensiune psihologică.

Fără îndoială, pictorii, în majoritatea lor, au talentul, măiestria de a exprima idei și sentimente într-o formă aleasă, personală. Ansamblul de procedee folosite creează stilul, maniera, modul lor de exprimare. O încercare de evadare sau de revenire la vechile unelte sau încercarea unor proceduri noi este întotdeauna benefică.

Lucian Gruia

Mihai Pascaru s-a născut la 2 august 1959 în Topolicești, comuna Galu (azi, Poiana Teiului), județul Neamț. A absolvit Facultatea de Istorie și Filozofie din Cluj-Napoca (1983). A debutat editorial în anul 1996 cu volumul de poeme *Gânduri scăpate de sub control* (Editura Gallus Alba Iulia). În 2009 a publicat volumul *Grămadă ordonată* (Editura Artpress, Timișoara).

Volumul *Definiții* (Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2011), pe care-l comentăm, reprezintă o plachetă-antologie bilingvă, traducerea în limba albaneză datorându-se harnicului poet, Baki Ymeri. Critica literară a comentat favorabil versurile poetului, detectându-i cu acuratețe caracteristicile stilistice. Între acestea, cea mai importantă este originalitatea expresiei.

Primul capitol al plachetei reprezintă un dans în jurul tăcerii, care, în forma ei nemăfătată, cuprinde toate sensurile/semnificațiile cuvintelor: „Poemele vorbesc cu gura-nchisă; / tocmai prin asta se deosebesc/ de discursul politic și alte forme/ de plecare de-acasă”. Poemul crește organic, din cuvintele semănate în pământ, se reface miraculos când e desfăcut în bucăți, poetul își ocrotește versurile ca o cloșcă, puii. Poetul se ferește de grandilocvent și grandilocvență, și se

Un dans în jurul tăcerii

aproie de cuvinte cu smerenie, cunoscându-le forța de impact asupra realului, probat de logosul divin: „Nu deschideți gura poemului;/scos din felu-i de viață firesc/ poemul vă mușcă turbat.// Nu ați văzut niciodată un om/ de poeme mușcat?”

Cu inteligență și detașare, poetul face haz de necaz față de criza economică, socială și mai ales morală, pe care guvernării lumii și mai ales ai noștri ne-au hărăzit-o. Capitolul *Oameni*, locuri, atitudini relevă fața sensibilă și gravă a liricii lui Mihai Pascaru, chiar dacă umorul nu lipsește. Amintirea părinților, a plaiurilor natale și ale apusenilor, viața chinuită a oamenilor, elogiul țăranului sunt aduse în prim plan de forța dragostei curate: „Țăranul / e un om / care scânteie / la fiecare strop de apă / și tot ce scânteie / prin lume / din lacrimile lui s-adapă.”

Definițiile, care dau titlul plachetei, ne introduc în mediul rebusistic, configurând și ele, prin sensul lacunar și care trebuie descoperit, un dans în jurul tăcerii. Semnificațiile lor se încolăcesc vegetal, ca iedera în jurul ideii. Iată câteva exemplificări: „O maimuță / coborâtă /

din Pomul Cunoașterii.” (Darwin); „Un zar măsluit / de Ordine.” (Hazardul); „Necaz cu public.” (Caz); „Pasărea paradisului / românesc.” (Cioara).

Sentințele sunt meditații/reflecții gnoseologice, pendulând între maxime și anecdote. Iată considerația pentru fiecare mamă, pruncul ei este un mic Iisus Cristos, transpusă liric: „Fiecare mamă/ Este/ Maica/ Domnului său.” (Mamă). Și anecdota pe o temă gravă: „Cine moare-n/ nemurire/ doarme-n două/ cimitire: / unul pentru morți/ de rând,/ altul pentru morți/ de gând.” (Epitaf). Apocalipsele și alte poeme conțin reflecții de tot interesul, privind ciclurile manifestării universului. Iată geneza: „La început a fost/ Cuvântul/ care se juca/ cu Fapta.” Și una din variantele apocalipsei, care prevede reluarea ciclică a universului: „Începutul/ și sfârșitul/ încep/ să se pipăie.” (Apocalipsă 2).

Dar înainte de aceasta, Creatorul, ca un bun gospodar, va mătura cenușa universului distrus, după ușă. Nașterea Satanei, printr-o șmecherie năstrușnică, merită transcrisă pentru deliciul cititorilor: „Satana s-a născut / dumi-



nica, / el nu se putea naște / în timp ce Dumnezeu / lucra. // Satana – acest înger care / a știut să profite la timp / de oboseala altuia.”

În acest sens, cea mai surprinzătoare versiune a apocalipsei o reprezintă formula lui Einstein, desprinsă din teoria relativității: „E = mc³.” (Apocalipsa 3) Formula ne spune că materia poate trece în energie și viceversa, adică, universul poate exista fie în stare energetică, fie în ipostază substanțializată. Ingenioasa găselnița lirică dovedește că poezia lui Mihai Pascaru vizează gnoseologicul.

Din acest punct de vedere, mi se pare că poetul se situează în cotidian /aparență, de unde privește interiorul fenomenelor/ esențele. Decodificarea sensurilor nu are nevoie de hermeneutică, așa cum dovedește următorul testament liric al autorului, fiecare cititor va înțelege exact despre ce este vorba: „Să mă-ngropați/ în fustă scurtă/ precum un scoțian de soi,/ afară să-mi rămână numai/ fluierul de la cimpoi.”

Mihai Pascaru este un poet original, de cele mai multe ori ironic/autoironic, alteori grav, întotdeauna seducător.



George Petrovai

După cum bine se știe, în marxism se operează distincția dintre existența socială și conștiința socială, rolul preponderent fiind atribuit existenței sociale, căci – afirmă marxistii – conștiința socială este determinată de existența socială. Iar această găselniță nu reprezintă altceva decât extrapolarea și formularea nițel mai selectă a faimoasei și, totuși, extrem de primitivei maxime atribuită lui Marx, cum că „conștiința trece prin stomac”.

În agresivitatea anti-creștinismului cultivat de Marx și discipolii săi, mulți dintre aceștia încă în plină activitate, nici nu se putea un contraargument mai banal, cu toate pretențiile sale de materialism irefutabil, la răspunsul dat Ispititorului de către Mântuitor: „Scris este: Omul nu trăiește numai cu pâine, ci cu orice cuvânt care iese din gura lui Dumnezeu” (Matei 4/4).

Dar să revenim la binomul existență socială-conștiință socială. Mai întâi că a acorda existenței un rol determinativ în raport cu conștiința, indiscutabil că un raport

Pentru români, a exista înseamnă a supraviețui cu orice chîp!

forțat și ultrasimplificat, se cheamă un bluff conceput de teribilismul anticreștin al lui Marx. Căci la densitatea culturii sale, el știa prea bine că Evanghelia după Ioan se deschide cu întruparea divină a Cuvântului: „La început a fost Cuvântul, și Cuvântul era cu Dumnezeu, și Cuvântul era Dumnezeu”.

Prin urmare, Logosul și rațiunea reprezintă adevărata hrană pentru esența omului ca spirit, iar nu hrana materială, corporală pe care el o poate reduce simțitor prin voință și exerciții de asceză, ba chiar poate renunța în totalitate la ea prin fenomenul paranormal de inedia.

N.B. Se zice că în toată lumea ar exista peste 3000 de autotrofi, persoane care nu consumă nici măcar lichide, necum hrană solidă. Ei se hrănesc cu energie solară, pe care o transformă și o înmagazinează în organism printr-un proces de fotosinteză asemănător cu cel al plantelor, proces cu totul și cu totul inexplicabil pentru știința actuală...

Continuând ideea întreruptă de această incitantă notă, merită se ne întrebăm cum altminteri

se explică, de pildă, uluitoarea rezistență a primilor creștini la asaltul nimicitoarelor prigoane dezlănțuite împotriva lor de împărații romani, respectiv miraculoasa supraviețuire a celor îngropați zile și nopți sub dărâmurile provocate de cutremure, ori a celor îngropați cu anii în hrube și temnițe? De pildă, se știe din mărturiile celor care au ieșit vii din sinistrelle temnițe comuniste (cutremurătoarele relații ale lui Ion Ioanid din Închisoarea noastră cea de toate zilele), că mult mai bine rezistau condamnații slabi din punct de vedere fizic, dar înzestrați cu un psihic puternic, pe când zdrahonii se prăbușeau foarte repede.

Pe de altă parte, dacă sintagma existență socială poate fi admisă ca reprezentând totalitatea condițiilor materiale în care viețuiește, creează și se dezvoltă o comunitate, prin extensie o națiune (dar în nici un caz drept suma existențelor individuale, chiar atunci când acestea ascultă de imperativele comunismului!), sintagma conștiință socială, asemenea suprastructurii, devine ininteligibilă.

Căci ce putem să înțe-

legem prin conștiință socială noi, cei care am intrat în secolul 21: conștiință familială, de clan, de clasă, de profesie, sau pur și simplu conștiința unei întregi societăți (națiuni), când este știut că nici măcar într-o familie nu se poate vorbi de un numitor comun al conștiințelor consangvine, întrucât fiecare membru al familiei are personalitatea, orgoliile și visele sale?

Să fie atunci conștiința de clan ori cea de clasă? Dar profesorul sau strungarul din Germania (în și mai mare măsură cel din Japonia), are o altă conștiință a muncii și a rolului său social în comparație cu omologul său din România. Ba chiar între românii cu aceeași profesie există diferențe uriașe: unii își fac datoria, alții nu; unii sunt cinstiți, alții nu; unii sunt altruști, cei mai mulți sunt egoști etc.

Deci, dacă la nivelele inferioare sintagma conștiință socială este atât de difuză și imprecisă, ce rămâne din ea la nivel național? Cel mult niște urme din ceea ce se cheamă umanism, patriotism și atașament la o anumită credință, limbă sau cultură.

Dar dacă prin integrarea într-o altă societate (să zicem cea nord-americană), cineva dobândește deprinderi și norme de comportament mult diferite de cele anterioare, lucru care indiscutabil că-l ajută să se integreze în noul mediu social și să se realizeze ca om, în-

► seamă că procedând astfel, acesta și-a trădat conștiința socială plămădită de mediul primordial, sau că literalmente este un individ fără conștiință?!...

Tot așa, de ce conștiința socială se mai poate vorbi în întreaga hidoșenie politico-economică numită Uniunea Europeană, dar mai ales în țările din vestul ei, adică acolo unde granițele statelor au ajuns simple marcaje geografice? Poate de conștiința afacerilor rentabile, a purcuiului de bani încasați (cinstit au ba) și a relaxării în timpul liber!

Nu în ultimul rând, de ce conștiința socială mai poate fi vorba la românii prinși în cătușele unei existențe nemiloase, acum când cei mai mulți dintre ei, după modelul oferit de întreaga suită a politicienilor și guvernanților postdecembriști, sunt gata ca pentru un pumn de arginți să abjure ceea ce până mai ieri susțineau că este sfânt pentru țară, istorie și condiția lor de locuitori ai acestor meleaguri?!

Căci în chiar mai mare măsură ca la alții, la românii zilelor noastre acționează anticreștinescul, dar atotputernicul dicton Trăiește-și clipa. Atâta doar că pentru majoritatea românilor, a exista în aceste tragice condiții devenite parte componentă a ființei lor naționale, se cheamă a supraviețui cu orice chip...

Cu și despre scriitori

Arghezi se întâlnește, în preajma Cișmigiului, cu Victor Eftimiu, drapat în mantaua lui largă și însoțit de câteva fete, care îl „îngrijeau” acasă (soția, actrița cunoscută, îi murise de o vreme): îl pieptănau, îl masau, îi tăiau unghiile, și celelalte... „Dragă, îți prezint pe secretarele mele”, zice Eftimiu, cu o formulă pe care o socotea convenabilă pentru a putea scoate fetele în lume. Iar Arghezi, cam porc (ca întotdeauna): „Ce spui, dragă, tot mai secretezi, tot mai secretezi?...”

• Tudor Arghezi nu-l aprecia sub nici un chip pe Demostene Botez, nici ca avocat, nici ca scriitor și, de câte ori avea prilejul să se întâlnească cu el, i-o spunea în față.

Într-o zi, Arghezi venea la Uniunea Scriitorilor, unde s-a întâlnit cu Demostene Botez, care tocmai ieșea, șchio-pătând de un picior. Văzându-l așa neajutorat, Tudor Arghezi i se adresa:

– Măi, Demostene, ce-i cu tine? Ce-ai pățit?

– Nu veдеți, maestre? Sunt cu un picior în groapă! se vaietă el.

– Nu-i nimic! Ți-a rămas intact piciorul cu care scrii, îi replică Arghezi.

Dramaturgul Constantin Kirițescu, director ani în șir în Ministerul Instrucțiunii Publice, căuta să-și impună numai punctul lui de vedere și, din această cauză, se făcuse nesuferit majorității oamenilor de cultură.

– Mare idiot trebuie să fie Kirițescu acesta, judecând după mutră, zise furios într-o zi Ion Minulescu.

– Nu te lua după aparențe, îl sfătui „blând” Tudor Arghezi. Mutra te înșală. E cu mult mai idiot decât arată.

• Când avea nevoie de bani, Mateiu Caragiale se ducea în strada Sf. Ionică să amăneste ceva. Într-o zi a luat de acasă o pipă veche și s-a prezentat la „Muntele de Pietate”. Un domn sobru a examinat pipa și i-a dat pe ea 60 lei. Mateiu Caragiale a fost mulțumit de preț.

Trecând pe strada Bărăției, a zărit, în vitrina unei dughene, o pipă la fel cu cea pe care o amăneste. Intră și află că pipa costă 15 lei și că negustorașul de „antichități” mai avea destule piese de acest gen.

După vreo lună, când Mateiu se afla din nou în jenă financiară, luă pipa pe care dăduse 15 lei în strada Bărăției și plecă cu ea la „Munte”. Evaluatorul o cântări în palmă, clipi și șiret pe sub ochelari și-i plăti 60 de lei. Mateiu încasă banii și o șterse, venindu-i să

sară pe stradă de bucurie că-l păcălise pe evaluator.

Peste câteva luni iar nu avea bani. Dădu fuga pe Bărăției, cumpără o pipă cu 15 lei și iar se prezentă la „Muntele de Pietate”. După ce-și încasă suma și plecă fericit de trucul „infaillibil” pe care îl descoperise, evaluatorul îi spuse unui prieten care asistase la această scenă:

– E fiul mai vârstnic al lui Ion Luca Caragiale. De un an de zile îmi tot aduce pipe de 15 lei bucata de pe Bărăției și eu îi dau câte 60 de lei pe fiecare. El crede că mă prostește, dar pot eu să-i ofer fiului marelui nostru Caragiale câte 15 lei? Și acesta flutură un zâmbet blajin și atotînțelegător către amicul său care se prăpădea de râs.

• Magistrat tânăr, Alexandru Cazaban nu știa cum să plece mai repede de la Judecătoria de Ocol din Răducăneni. Cum în acel timp, Barbu Ștefănescu Delavrancea era ministrul Justiției, la intervenția lui Alexandru Vlahuță, Delavrancea l-a primit în audiență pe Al. Cazaban.

– Răducăneni... Răducăneni..., făcea Delavrancea cu ochii în sus, gânditor. Niciodată n-am admirat un răsărit de soare mai măreț ca la Răducăneni! Și, mă rog, de ce vreți să plecați de acolo? Aud că sunteți scriitori...

– Pentru că, ve-

► deți, Excelență - a explicat Al. Cazaban grăbindu-se să nu piardă poanta și să meargă drept la inima dramaturgului ajuns ministru - acolo n-am ocazia să admir.... un Apus de Soare...

Delavrancea a savurat poanta rozându-și mustața și a scris pe cererea de transfer a tânărului magistrat: „Se aprobă.”

Pe când era profesor la Facultatea de Filologie a Universității din București, George Călinescu a invitat doi studenți la el acasă. Aceștia nu au venit în ziua fixată, ci a doua zi, la aceeași oră. Deschizându-le ușa, doamna Alice Călinescu i-a întrebat ce doresc, iar ei au răspuns că au fost invitați, dar n-au putut veni cu o zi înainte din cauza unor obligații la facultate și au întrebat:

– Domnul profesor este acasă?

Din pragul ușii, amfitrioana și-a întrebat

soțul:

– Ești acasă, dragă?

– Nu, dragă, nu sunt acasă!

– Ați auzit băieți, nu e acasă! le-a spus candid doamna Călinescu.

Înscriș la Facultatea de Litere și Filozofie, Șerban Cioculescu urma în paralel și Dreptul pentru a-i face plăcere bunicului său. Teroarea studenților era dreptul roman și profesorul Ștefan Longinescu care avea mania clasificărilor și subclasificărilor, subîmpărțirii în diverse paragrafe de tipul I, II, III, IV etc, 1, 2, 3, 4 etc., A, B, C, D etc., a, b, c, d etc. La examen, dacă subiectul compara cinci subdiviziuni, el nota fiecare răspuns ridicând câte un deget de la mâna stângă strânsă pumn.

Un astfel de subiect ce compara cinci subdiviziuni i-a căzut la examenul de drept roman lui Șerban Cioculescu, care a început, transpirând, să

le enumere în timp ce profesorul ridica câte un deget. Sărind peste diviziunea a doua, dar enunțându-le pe celelalte, a rămas un deget nedesfăcut de la mâna profesorului, el făcând gestul invers închizându-le la loc pe celelalte patru degete și arătându-i degetul respectiv îl întreabă necruțător:

– Ce e acesta?

La care Cioculescu i-a replicat:

– Degetul arătător.

Ilaritatea a fost generală, profesorul a zâmbit sardonice și i-a dat bilă roșie, trântindu-l la examen.

Mihail Dragomirescu, pe când era și director al Institutului de Literatură, intră odată satisfăcut în aula Fundației Universitare, unde dădu cu ochii de Șerban Cioculescu, veșnicul său rival în dispute.

– Ei, ce zici, Cioculescule, teoriile mele se discută la congresul de la

Copenhaga...

– Ce să zic, domnule profesor, decât că e ceva putred în Danemarca! a fost replica lui Cioculescu.

La „Capșa”, Șerban Cioculescu și Alexandru Cazaban se duelau verbal, bineînțeles în glumă.

Zice Cazaban:

– Eu nu scriu, ca unii, pentru șer-bani!

– Nici eu nu scriu, ca alții, numai cazaban-alități! i-a întors-o Cioculescu.

Într-o zi, la o șuetă cu Al. Cazaban și Corneliu Moldovanu, Ion Minulescu, dorind să le facă sânge rău interlocutorilor săi, strigă să-l audă toată lumea:

– Mă, voi știți că eu m-am născut în anul când a murit Eminescu?

Replica lui Cazaban a fost promptă:

– Două mari nenorociri în același an !

Propus de B.P

Victoria Duțu expune la San Remo



Festival di Sanremo 2013

dal 12 al 17 Febbraio 2013

Nella settimana del Festival di Sanremo, la pittrice **VICTORIA DUTU** esporrà i suoi quadri presso la galleria d'arte "LA BOMBONIERA" di Giulietta Calzini.

Verrà inoltre intervistata per il programma televisivo "Stars On The Road...Non Solo Musica" da Carlo Cori, in collaborazione con Simon James e Giorgia Alisandri.

Il programma TV sarà poi trasmesso da molte reti nazionali ed estere. Confermata la presenza di RADIO MACH 5.

La pittrice rumena sarà ospite anche della manifestazione "Arte-Moda-Musica" che prenderà vita tutti i giorni dalle 16:30 fino a sera, a cura di Giulietta Calzini con musica, sfilate...e la presenza di numerosi Vip.

Vi Aspettiamo!!!

EUROCASTING

Per Info: 333.2053758 - 392.3189907 email: eurocasting@libero.it



DAL 12 FEBBRAIO AL 17 DURANTE IL FESTIVAL DI SANREMO

VICTORIA DUTU SPECIAL GUEST

Italia

PITTURA MUSICA MODA CINEMA

www.eurocasting.it

NELLA GALLERIA D'ARTE DI GIULIETTA CALZINI, CARLO CORI REGISTRERÀ PER E MOLTE TV DEL NORD-EST EUROPA, DEGLI SPECIAL CHE SARANNO INSERITI NEL PROGRAMMA

"SKY TV" STARS ON THE ROAD...NON SOLO MUSICA

DIRETTE RADIO CON BIG, VIP ED ARTISTI EMERGENTI



Festival di Sanremo 2013

dal 12 al 17 Febbraio

La nostra Location TV sarà a pochi passi dal Casinò, ospiti della Galleria Artistica "LA BOMBONIERA" di Giulietta Calzini.

Registrazioni del nuovo programma "Stars On The Road...Non Solo Musica" condotto da Carlo Cori, Simon James e Giorgia Alisandri che andrà in onda su molti circuiti nazionali ed esteri, con esordienti e Stars che hanno fatto la storia della Musica e del Festival...ma non solo.

Mostra di Pittura con la pittrice rumena Victoria Duta ed altri...dalle 16:30 alle 19:30. La Festa continua con "Arte-Moda-Musica", con sfilate e la presenza di molti Vip.

Vi Aspettiamo!!!

EUROCASTING

Per Info: 333.2053758 - 392.3189907 email: eurocasting@libero.it

Un poem cântat oricui!

prea
sunt clopotele surde
și ni-s clipele prea scurte!

prea
ne stingem - lumânare
într-un rost ce mereu doare!

prea
ne scuturăm aleanul
mult nevindecați tot anul
de nevolnice iubiri,
de vise trandafirii
curse-n palmele de miere
și în gândurile - fiere !

prea
ne ducem pe apus
pe un mal ascuns, ascuns...

prea
ne cerem asfințitul
și de toate mult iubitul !

prea
ne dăruim oricui
agățați în vârful de cui !

prea
dorim ca azi să frângem
și în brațe să iar strângem
amintirea veșnic înger,
în iubirile ce... sânger'!

prea
ne mai dorim mereu
să fim amândoi doar EU !

prea
ne adunăm hai-hui
un poem cântat oricui !

nu ne-ascultă și ne doare
o mirare stinsă-n zare !

prea
ne-ascundem între noi
des udați de triste ploi !

mult și
prea
și des...
și tot,
o iubire de norod,

Clopote surde

Poeme de Lelia Mossora



care nici măcar
nu strigă
când se stinge pe-o ferigă
și nici nu ne mai petrece
într-o noapte așa rece,
când ne-adunăm în noi
îmbrăcați în mult noroi,
ce l-am strâns
fără să vrem
între amintiri ce gem
de atâta mult iubire
ce ne-a fost-a...

Amăgire...

ne ucide clipa arsă,
la fel
lacrima ce varsă
mai încet
și mai încet...
o iubire de poet
ce există-n fiecare
până cand...
lumina
moare...

Gem frunze...

Gem frunzele toamnei
despletite pe alei...

Sângele doare trecând
dincolo de mine
în trupul tau
atât de aproape încât umbra lui
mă spală
de păcatul
de a te fi cunoscut.

Gândurile mele
te mângâie
în somn,
în somnul acela care nu mai vine,
care doar pleacă
mereu
și mereu...
asemeni
vântului
care îmi umblă
prin amintirile
atât de goale
și de fără de sens.

O ușă se trăneste!
E ușă de la camera
sufletului tău! E goală!
Atât de goală
încât
aud doar ecoul
NECUVINTELOR tale
spuse mult prea târziu...

Întind mâna
să te ating
și nu te mai găsesc...
Ești atât de departe
că lutul se miră
că te-a născut
străin de mine
și steaua ta căzătoare
a uitat
pentru ce te-ai rugat
când s-a stins acolo, pe cerul
drumurilor tale
pustiite de dor
și speranța...

Buzele mele te caută –
parfum bolnav de mine –
în fiecare floare
pe care ai așezat-o cu vorbele tale
la fereastra
iubirii mele adolescente
sosită atât de târziu...
asemeni NECUVINTELOR tale.



prof. dr. Gheorghe Valerica Cimpoca

În căutarea adevărului. Domnul Eminescu (5)

*„Cel mai mare păcat al oamenilor
e frica, spaima de a privi în față și-a
recunoaște adevărul“ Mihai Eminescu*

Noi, românii, nu putem trece peste istoria noastră, peste personalitățile care ne-au influențat viața. Acestea ne-au marcat calea spre marele Adevăr. Cea mai mare personalitate culturală a neamului nostru este Mihai Eminescu, pe care îl sărbătorim pe 15 ianuarie, ziua de naștere și care este și ziua națională a culturii românești. Majoritatea poporului român îl consideră pe Mihai Eminescu ca cel mai mare poet național. Eu îl consider nu numai poet național, ci și un mare poet internațional. Este un poet în afara timpului și spațiului. Nu găsești la alt poet ceea ce găsești la Mihai Eminescu. De fiecare dată când îi citesc scrierile, descopăr în acestea noi elemente. Unii descoperă marea iubire, alții descoperă marele filozof iar alții descoperă marele patriot. Eu am descoperit la Eminescu și un mare vizionar în perceperea spațiului și a timpului. Cu mulți ani înainte de a se emite teoria relativității lui Einstein (1905) și a teoriei Big Bang-ului atribuită englezului Sir Fred Hoyle (1950), Eminescu descria în poezia „La Steaua” limitarea vitezei de propagare a luminii în vid, iar

în poezia „Scrisoarea I-a” Eminescu descrie modelul complex al apariției și evoluției Universului. Problema timpului și spațiului se află și acum în centrul filosofiei contemporane. E de ajuns să numim în această privință filosofi ca Bergson și Heidegger. Această problemă este de o importanță deosebită pentru filosofia de tip personalist. „La steaua care-a răsarit/ E-o cale-atât de lungă,/ Că mii de ani i-au trebuit/ Luminii să ne ajungă”. Filosofia istoriei este în mare parte o filosofie a timpului, căci istoria este inseparabilă de timp. Vorbind despre timp, nu înțelegem întotdeauna același lucru. Timpul are sensuri diferite și trebuie să facem distincție între ele. Există trei ordine de timp: timpul cosmic, timpul istoric și timpul existențial. Fiecare om trăiește în aceste trei ordine de timp. Eminescu descrie în poeziile sale toate cele trei ordine de timp. Timpul nu este o formă eternă și imobilă în care existența lumii și cea a omului sunt fixate o dată pentru totdeauna. Nu numai că există schimbări în timp, dar

timpul însuși poate suferi schimbări. Se poate concepe o răsturnare a timpului, adică un sfârșit al timpului, dispariția lui. „Poate de mult s-a stins în drum/ În depărtări albastre,/Iar raza ei abia acum/Luci vederii noastre,/Icoana stelei ce-a murit/Încet pe cer se suie:/Era pe când nu s-a zărit,/Azi o vedem, și nu e”. Timpul este un mod de existență și depinde de caracterul existenței. „Tot astfel când al nostru dor/Pieri în nopte-adâncă,/Lumina stinsului amor/Ne urmărește încă.” Eminescu redefineste timpul nu după schimbare și mișcare, ci după omul care este o ființă vie și care trăiește în mai multe dimensiuni ale timpului, în mai multe planuri ale existenței. Omul nu este numai o ființă cosmică, naturală, supusă timpului cosmic, mișcării circulare. El este și o ființă istorică. Or, viața istorică este o realitate de un alt ordin decât cel al naturii. Fără îndoială, istoria este supusă și ea timpului cosmic, cunoaște calculul pe ani și pe secole, dar își are și propriul timp, timpul istoric. Timpul istoric se

naște din mișcări și schimbări altele decât cele care au loc în circuitul cosmic. Este inexact să spunem că, dacă există schimbare și mișcare, acest lucru se datorează timpului; e mai corect să spunem că timpul nu există decât pentru că există mișcare și schimbare. Natura schimbării determină natura timpului. Timpul cosmic rezultă din schimbări care au loc în lumea obiectivată a naturii; el este un timp obiectivat care se pretează calculului matematice, determinării numerice, fracționării, adunării. Victoria asupra morții este imposibilă în timpul cosmic. Prezentul, insesizabil, deoarece se descompune în trecut și viitor, abolește trecutul pentru a fi la rândul lui abolit de viitor. Timpul cosmic, simbolizat printr-un cerc, ignoră persoana și nu se interesează de destinul ei. Timpul istoric este cel care amintește de persoană, simbolizat nu printr-un cerc, ci printr-o linie dreaptă care se prelungește la infinit. Caracteristica timpului istoric constă tocmai din această lansare spre viitor, pentru că istoria așteaptă de la viitor dezvăluirea sensului ei. Pe Eminescu această lume îl constrânge să rămână într-un spațiu și timp limitați. El încearcă să evadeze din această lume mutându-se în planul cosmic al existenței. „Pe când luna strălucește peste-a tomurilor braturi,/ Într-o clipă-l poartă gândul îndărăt cu mii de veacuri”. Timpul istoric este încordat spre viitor. Acesta este unul dintre aspectele sale. Dar mai există și un altul, toc-

mai pentru că el se leagă de trecut și de tradiția care asigură o continuitate în timp. Fără această memorie și tradiție, în sensul profund al cuvântului, n-ar exista istorie. Prezentul care ar conține plenitudinea și perfecțiunea nu ar fi o fracțiune de timp, ci o evaziune din timp, nu un atom de timp, ci ca să ne folosim de cuvintele lui Kierkegaard, "un atom de eternitate". Ceea ce a fost trăit în această clipă existențială rămâne, în timp ce clipele care urmează și fac parte din linia timpului dispar, în temeiul reducerii adâncimi a realității lor. Pentru Eminescu Divinitatea se reflectă mult mai bine în cosmos decât în istorie, dar este vorba despre un cosmos pe care omul încearcă să îl atingă prin intermediul unei naturi obiectivate și al unui timp obiectivat. În afara timpului cosmic și a timpului istoric obiectivat și supus numărului, există un timp existențial, timpul profunzimii. Este imposibil să izolăm prin gândire timpul existențial de timpul cosmic și de timpul istoric. aceste timpuri despre care vorbește Eminescu constituie un fel de intruziune a eternității în timp, o întrerupere a timpului cosmic și a timpului istoric, o desăvârșire a timpului. Lanceput, pe când ființă nu era, nici neființă,/ Pe când totul era lipsă de viață și voință,/ Când nu s-ascundea nimica, deși tot era ascuns.../ Când pătruns de sine însuși odihnea cel nepătruns./ Fu prăpastie? genune? Fu noian întins de apă?/ N-a fost lume pricepută și nici minte s-o priceapă,/ Căci era un

întuneric ca o mare fără-rază,/ Dar nici de văzut nu fuse și nici ochi care s-o vază./ Umbra celor nefăcute nu-ncepuse-a se desface,/ Și în sine împăcată stăpâna eterna pace!... Simbolul cel mai adecvat pentru a da o idee despre timpul existențial nu este nici cercul, nici linia, ci punctul. Acest lucru înseamnă că timpul existențial nu poate fi simbolizat printr-un semn spațial. Eminescu prin viziunea sa prefigurează primul Big Bang-ul, modelul cosmologic ce explică condițiile inițiale și dezvoltarea ulterioară a Universului. Acest model este susținut acum de explicațiile cele mai complete și corecte din punct de vedere științific. Dar deodată-un punct se mișcă... cel întâi și singur. Iată-l/ Cum din chaos face mumă, iară el devine Tatăl!.../ Punctu-acela de mișcare, mult mai slab ca boaba spumii,/ E stăpânul fără margini peste marginile lumii.../ De-atunci negura eternă se desface în fășii,/ De atunci răsare lumea, lună, soare și stihii.../ De atunci și până astăzi colonii de lumi pierdute/ Vin din sure văi de chaos pe cărări necunoscute/ Și în roiuri luminoase izvorând din infinit,/ Sunt atrase în viață de un dor nemărginit. Durata timpului existențial nu are nimic comun cu durata timpului obiectivat, cosmic și istoric. Această durată depinde de intensitatea experiențelor interne care fac parte din existența umană. Clipe care, din punct de vedere obiectiv, pot să apară pentru experiența internă ca scurte străfulgerări ale infinitu-

lui, fie că e vorba de clipe de suferință sau de clipe de bucurie și de entuziasm. Orice stare de extaz ne transportă din lumea obiectivă și matematică în infinitul calitativ existențial. O clipă poate să fie o eternitate, alta poate fi un chinuitor infinit. Iar în lumea asta mare, noi copii ai lumii mici,/ Facem pe pământul nostru mușunoaie de furnici;/ Microscopice popoare, regi, oșteni și învățați/ Ne succedem generații și ne credem minunați;/ Muști de-o zi pe-o lume mică de se măsură cu cotul,/ În acea nemărginire ne-nvârtim uitând cu totul/ Cum că lumea asta-ntreagă e o clipă suspendată,/ Cândărătu-i și-nainte-i întuneric se arată./ Precum pulberea se joacă în imperiul unei raze,/ Mii de fire viorie ce cu raza încețază,/ Astfel, într-a vecinicii noapte pururea adâncă,/ Avem clipa, avem raza, care tot mai ține încă.../ Cum s-o stingă, totul piere, ca o umbră-n întuneric,/ Căci e vis al neființei universul cel himeric... Pentru Eminescu nu este suficient cum am evoluat în timp, El pune problema filosofică a sfârșitului istoriei. Paradoxul constă în faptul că lumea își reprezintă sfârșitul istoriei situându-1 în timp, în vreme ce sfârșitul istoriei va fi în același timp sfârșitul timpului, mai precis al timpului istoric. Sfârșitul istoriei este un eveniment al timpului existențial, dar și un eveniment pe care nu ni-l putem reprezenta ca săvârșindu-se în afara istoriei. Sfârșitul istoriei, eveniment al timpului existențial, se

produce atât dincoace cât și dincolo de istorie, într-adevăr, neputând fi obiectivat, sfârșitul istoriei nu poate fi nici înțeles, nici explicat. Tot ceea ce este semnificativ în timpul existențial apare ca un paradox în timpul istoric. În prezent cugetătorul nu-și oprește a sa minte,/ Ci-ntr-o clipă gându-l duce mii de veacuri înainte;/ Soarele, ce azi e mândru, el îl vede trist și roș/ Cum se-nchide ca o rană printre nori întunecoși,/ Cum planeții toți îngheață și s-azvârl rebeli în spaț'/ Ei, din frânele luminii și ai soarelui scăpați;/ Iar catapeteasma lumii în adânc s-au înnegrit,/ Ca și frunzele de toamnă toate stelele-au pierit;/ Timpul mort și-ntinde trupul și devine vecinicie,/ Căci nimic nu se întâmplă în întinderea pustie,/ Și în noaptea neființii totul cade, totul tace,/ Căci în sine împăcată reîncep-eterna pace... În scrierile sale Eminescu afirmă "Menirea vieții tale e să te cauți pe tine însuși. Adevărul este stăpânul nostru, nu noi stăpânii adevărului. Sucul înviorat al gândirii este patima. Este vorba numai că această patimă să aibă un obiect nobil și desigur că cel mai nobil este adevărul. Adevărul este în inimă, creierul nu este decât lacheul inimii". Aceasta exprimă crezul unui neobosit călător prin scurta viață în aflarea sensului existenței. "Au e sens în lume?/ Tu chip zâmbitor/ Trăit-ai anume ca/ astfel să mori?/ De e sens într-asta,/ e-ntors și ateu,/ Pe palida-ți frunte/ nu-i scris Dumnezeu". (Mortua est, 1871, 1 martie).

Va urma



Fragment de roman

Ispita nobilă

de Cristina Istrati

- Elisabeth dragă, se va servi cina curând, vrei să mă însoțești la toaletă?

- Tocmai asta vroiam să vă întreb și eu, dna baroneasă. Să mergem, zise ea, ridicându-se de pe scaun.

Federika o urmă.

- Ne scuzați un moment, dlor, ne întoarcem imediat, adăugă aceasta, îndreptându-se apoi către baie, împreună cu Elisabeth.

- Desigur, mergeti, răspunse Andreas. Uităându-se la prietenul lui Markus, continuă:

- Nu prea ai spus multe de când ai venit de afară.

- Nu, scuză-mă, Andreas, mă simt un pic obosit.

- Nu știu ce să zic, Markus, nu păreai a fi așa când am ajuns aici. Ești un pic schimbat de când te-ai întors.

- Ei, ce spui? E doar o impresie a ta, făcu Markus, zâmbind puțin forțat. Totul e în regulă Andreas, urmă el, uitându-se spre masa unde era Christine.

Ajungând la toaletă, Federika intră într-una dintre cabine, timp în care Elisabeth se uită în oglindă și își pudră

nasul. Când ieși baroneasa, ea era deja gata.

- Îți mulțumesc că ai venit cu mine, scumpo.

- Nu aveți pentru ce, răspunse Elisabeth, amabil. Oricum, mai era și dna Klaudia la masă, vă putea însoți și ea.

- Klaudia? Nu cred că ar fi făcut asta la cât de acră e, și apoi, nu mi-aș fi dorit nici eu să vină, spuse Federika, scoțând din borsetă pudriera.

- Deci, nu e rea numai cu mine, adăugă Elisabeth, gândindu-se la replica pe care i-o dăduse când au facut cunoștință prima dată.

- Ah, nu, scumpo! Ea este așa de când o știu. Mă întreb uneori cum o mai suportă Augustin.

- Înțeleg. Totuși, mi-ar fi plăcut să putem vorbi mai multe.

- Mai bine stai de parte de ea, Elisabeth. Klaudia poate fi veninoasă ca un scorpion când vrea, o atenționă Federika, privind-o. Toată lumea știe asta, e și motivul pentru care oamenii nu prea stau în preajma ei, continuă baroneasa, apoi se uită din nou în oglindă.

- Așa, deci...

- Da. Lumea e rea, Elisabeth, să te păzești înainte să suferi. Dumnezeu știe de ce, dar așa stau lucrurile, încheie ea. Eu sunt gata, ne întoarcem?

- Sigur, și eu am terminat, răspunse Elisabeth, luând-o pe Federika de braț și ieșind afară.

Când au ajuns la masă, platourile cu mâncare erau deja așezate.

- Exact la timp, draghele mele, tocmai le-au adus, spuse contele Sebastian, zâmbind.

- Minunat, răspunse Federika, luând loc pe scaun. La fel făcu și Elisabeth.

- E totul în ordine? întrebă Andreas, apropiindu-se de urechea ei.

- Da, doar o mică discuție cu baroneasa, replică ea, privindu-l cu surâs pe buze.

Se servea aperitivul, format din caviar negru, măsline verzi pe garnitură de vinete și roșii în sos de maioneză și cremă de brânză sărată. Alături, într-un bol de cristal, pe cuburi sfărâmate de gheață, stătea caviarul. Feliuțele de pâine uscată unse cu ulei

de măsline erau lângă bol, depuse pe un platou mare. Bineînțeles, șampania și vinul alb însoțeau acest festin.

Elisabeth luă furculița de lângă farfurie și întinse puțin caviar pe o felie de pâine.

- Oh, Doamne! Ce fel de a servi caviar e ăsta?! izbucni Klaudia, surprinsă să vadă ceea ce Elisabeth făcu.

- Poftiți? întrebă ea, ușor intimidată de tonul femeii din dreapta sa. Crezu că făcuse ceva grav.

- Caviarul, dragă... Se ia cu lingura de sticlă de lângă bol, continuă conțesa, cu un aer încrezut.

Elisabeth se rusină, mai ales că privirile celorlalți erau asupra ei.

- Îmi cer scuze, am greșit.

- Ce comportament! Parcă nici nu ai fi din această lume...! comentă Klaudia, fluturându-și evantaiul iar.

Încremeni când auzi asta și la fel și restul celor prezenți. Nu putea să mai spună nimic, fiindu-i teamă să-și ridice privirea. În cele din urmă, o făcu, dar era incapabilă să suporte felul cum se uitau la ea.

- Klaudia, ai întrecut măsura de data asta, spuse Augustin, iritat. Nu-ți permit să tratezi astfel o domnișoară onorabilă cum e Elisabeth!

- Am vrut doar să-i arăt unde a greșit...! Ce e rău în acest lucru? răspunse ea, victimizând puțin. Elisabeth simțea că vroia să moară, ar fi dat orice să fi putut dispărea de

► acolo în următoarea secundă. Lacrimile veneau spre ea. Nu, nu mai putea suporta, trebuia să plece!

- Vă rog să mă scuzați, zise ea, ridicându-se brusc de pe scaun și grăbindu-se către ieșire.

- Elisabeth! strigă Andreas, surprins. Contesă, v-aș fi extraordinar de recunoscător dacă v-ați vedea de treaba dvs. Poate că acel evantai vă va ajuta să scăpați și de alte aere pe care le aveți! o muștră el, fulgerând-o cu o privire rece. Apoi se ridică și se duse după Elisabeth. Era greu să o prindă din urmă, datorită mulțimii. În sfârșit, ajunse la ea, când cobora grăbită scările spre trăsura.

- Elisabeth! Elisabeth, te rog, oprește-te! strigă Andreas, prinzând-o de încheietura mâinii exact în momentul în care ea pusese piciorul pe prima scăriță să urce. Te rog, oprește-te, trebuie să vorbim.

- Nu mai e nimic de discutat, Andreas, lucrurile sunt cât se poate de simple, nu poți să vezi asta? răspunse Elisabeth cu ochii umeziți.

- Te rog, nu crede ce a spus contesa, e doar o bătrână nebună și răutăcioasă.

- Care a zis adevărul! Nu fac parte din această lume, niciodată nu voi face! Sunt prea diferite mediile din care noi doi venim...! rosti ea, plângând.

- Nu-mi pasă! Vreau să fiu cu tine! întări Andreas, luând-o în brațe. Ea se împotrivi.

- Nu, nu, Andreas! Trebuie să o luăm pe căi separate, nu are rost să ne amăgim! Nu vezi că dna Klaudia are dreptate? continuă ea, plângând, apoi se urcă în trăsura. Valetul închise portiera. Andreas nu putea să accepte așa ceva.

- Ba nu ai să pleci fără mine! afirmă el hotărât, trăgând puternic de ușă și urcându-se și el.

- Andreas! Ce faci?!

- Vin cu tine, Elisabeth, oriunde ar fi și nu mi pasă ce spun ceilalți! Pe strada Frau Schmitt, birjar!

Trăsura porni.

- Esti nebun că faci asta!

- Mai nebun aș fi dacă

te-aș lăsa să pleci din viața mea. Nu pot să fiu de acord.

- Îmi pare rău, Andreas, spuse Elisabeth, schimbându-și privirea în altă parte, e necesar să ne despărțim și nu e nimic pe care vreunul dintre noi să-l poată face.

- Nu spune asta. Dumnezeu, nu pot să cred că ai preluat pur și simplu ce a spus scorpia aia de contesă! exclamă el furios.

- Adevărul ar fi ieșit la iveală, Andreas, mai devreme sau mai târziu.

- Care adevăr? Că suntem făcuți unul pentru celălalt? Pentru că asta e adevărul, Elisabeth, iar tu te încapățânezi să-l negi! Spune-mi că nici asta nu e verosimil, dar spune-mi-o uitându-te în ochii mei, altfel nu te voi crede.

- Ce vrei să-ți spun, Andreas? replică Elisabeth, simțind cum furia crește în interiorul ei. Că tu vii dintr-un loc total diferit de cel din care vine eu? Că ești un conte frumos și bogat, iar eu o biată fată venită de la țară într-un oraș mare?

Că muncesc într-o cârciumă ca să mă întrețin?! Asta vrei să-ți spun?! zise ea privind-o, cu obrazii brăzdați de lacrimi.

Își scoase batista și se șterse. El nu mai spuse nimic, uimit de cele ce auzise și, pentru câteva clipe, doar se uită la ea. Între timp, birjarul anunță că ajunseseră la destinație.

Se pregăti să se ridice de pe banchetă.

- Te rog, nu face acest lucru, spuse Andreas, privind-o.

Elisabeth smulse de la gât colierul cu diamante și i-l aruncă în brațe.

- Îmi pare rău, Andreas, asta îți aparține, zise Elisabeth, lăcrimând, apoi coborî din cupeu, grăbindu-se către poartă.

- Elisabeth! Elisabeth! o strigă în urmă, dar ea nu răspunse, intrând înăuntru aproape fugind.

Rămas cu colierul în mână, Andreas se uită la el, fixându-l cu privirea, apoi mînat de furie, îl strânse puternic în pumnul său.

Ultimul barbar

Vasile Gîrniță - SPANIA

Eu, ultimul barbar de pe planetă
îmi caut adăpost luxuriant
căci simt în trupul
învățat să lupte
ceva mângâietor și moale
ce mă înclină spre păcat.

Mă doare, aspru, fiecare dimineață
când simțurile-mi cer război,
știi să mă apăr de răniri
și sânge

numai pe mine nu pot să mă îndur. îngenunchiat de forța ce o port.

Îmi voi clădi o insulă,
cu soare,
să o recuceresc în felul meu,
sălbatic și luptând în disperare,
mai mult cu mine
și cu Dumnezeu.

Simt vântul și stihiiile
cum mă trădează,
nu mai răspund
la semnul care-l port,
mă lasă singur și cu mintea trează

Sunt seminția soarelui răsare,
nu știu să plâng
și nici nu pot să-nvăț,
mă poate-nfrânge
o putere mult mai mare
sau poate zâmbetul amăgitor.

Sunt ultimul,
nu știu să-mi aflu casă,
lăsați-mă un timp printre minuni
și-mi voi clădi o insulă frumoasă,
unde puteți veni în fiecare luni.



Victor Sterom

**Victor Davidoiu
Mona, Editura
Bibliotheca,
Târgoviște, 2010**

Sucesiunea de fragmente cognitive este văzută sub triplul aspect al implicațiilor; biologice, spirituale și morale. Personajele - reale ori imaginare - devin expresia unui impuls existențial.

Imaginea autenticității care-l obsedează pe scriitorul dâmbovițean Victor Davidoiu, se realizează în aceste - schițe - cu aspect confesiv, aproape un jurnal intim, prin nararea directă, necenzurată a gândurilor și întâmplărilor. Altfel spus, aceste gânduri și întâmplări sunt dispuse într-un mozaic, suplinesc și arată pofta deosebită pe care o are autorul de a explica, implicându-se în text cu insistența celui care crede că are întotdeauna ceva interesant și grav de spus. Notăm aici câteva fraze semnificative cu o epică mai încheagată, cu toate că și acestea sunt construite convențional. Numai că, ele, au o unitate mult evidentă și coagulează în jurul unui sublim nucleu.

BREVIAR

de Victor Sterom

Volumul - Mona - este până la urmă, un discurs dramatizat, înzestrarea scriitorului Victor Davidoiu, vădindu-se în imensa cantitate de „note” păstrate în memorie precum și în forța de a face să trăiască un timp real. Cred că prozatorului Victor Davidoiu, i-a fost destul de greu să descrie confruntarea „limitărilor” și dificultăților strâns legate de „procesul” rememorării cu rigizarea și aproximațiile inerente, cu obligația de a - opera - cu nume reale. Dar ochiul ager și urechea sensibilității l-au făcut să simtă gesturile recompunerii momentelor, tinzând către obținerea unei exactități capabile să dea forța dramatică narațiunii.

**Carmen Mihai
Apologia lui
Aristotel, Ed. Tipo
Man, Ploiești, 2010**

În - Apologia lui Aristotel - descoperim două lumi paralele: una filozofică, alta aspirând la statutul de proză scurtă în vecinătatea prozei de ficțiune, grație implicării reflexive și emoționale în subsidiar, în desfășurarea fluxului factologic și a ipostazelor aferente. Scrise laconic, prozele devin captivante prin materia lor însăși dar și prin maniera eseistică. Carmen Mihai vădește limpezi însușiri în proza scurtă și mereu adâncită

între virtualitate și vis, prefigurată apoteotic ca sinteză de real și imaginar.

Atmosfera aproape lirică a schiței, mizează pe sugestie, fraza fiind scurtă, insinuantă, urmărește frânturi de gând, de mișcare și fragmente de stări din a căror alăturare se obține imaginea onirică exemplară și definitorie pentru stilul autoarei.

În prozele Balerinul, Anticarul, Paznicul, Bibliotecarul, Măturătorul, sunt elemente încărcate de semnificație particulară și sublimă.

**Florica Bud
Pierd monopolul
iubirii, Ed. Ramuri,
Craiova, 2010**

Versul alb, cultivat cu precădere, are sonorități lăuntrice de articulație ce-i conferă o muzicalitate intrinsecă, deoarece,

Florica Bud se lasă pradă lirei doar în clipele înaripate de inspirație, ceea ce îi dă dreptul de a accede între creatorii de poezie modernă, știind să-și deschidă sufletul cu sinceritate. Universul poetic, în acest volum, e tranșant și tensionat, versurile sunt lapidare, ceea ce indică o sublimare a sensurilor, o tentație obsesivă de cristalizare în simbol, dând impresia de eliptic, corespunzând densității.

Florica Bud e o creatoare a iubirii „cântată”

cu profunzime în subsidiare sensuri simbolice surprinzătoare mai ales în spontaneitatea conexiunilor stabilite între vis și real. Temele fiind tratate cu îndrăzneală metaforică și stilistică, invită la meditație-reflexivă dintr-o puternică tensiune interioară.

„Of, muritorule!/cu timp parcurs în grabă/oprește zborul acestei/ clipe/cu miros galben de/flamenco/refuzând/spațiul desfecat./ea, cea hărăzită să ne alunge/din grădina edenului/în tumultul hilar/biet coș de gunoi/ofert în dar omenirii dispuse/ să ticsească/golurile cu orice altceva decât iubire” (Iubire)

**Vasile Mustață
Cristalizări
Editura Eminescu,
București, 2011**

Poetul Vasile Mustață scrie o poezie în aceste - cristalizări - încărcată de sensuri ontologice. Cătrenele sale se exprimă prin circumscrierea unor trăiri vizionare, prin impulsurile capabile să vibreze EUL adus în trecerea clipelor. El pare că forțează limitele realului, iar experiența e o terapie structurală a trăirilor. Fiecare poem-cătren de aici este un „tablou” construit din elemente reflexive din care se emană o complicitate și înțelegere față de taina ori misterul reflectat în alteritatea lec-

**Continuare în
pagina 37**


Valentin Marica

Noduri în haos de Menuț Maximinian (Eu-robit Timișoara, 2012) nu intră în împăienjenishul liric al zilei, inextricabil și, de multe ori, atât de zadarnic.

Cu rigoarea publicistului și sensibilitatea omului, cu o franchețe firească pusă în pagină de ziar și în pagină de viață, Menuț Maximinian, poetul, își află cale proprie de exprimare lirică. În Vremea sintagmelor (v. volumul apărut în colecția Identități, Karuna Bistrița, 2010, p. 5) apreciază unicitatea limbajului literar în biografia scriitorului: Mai important decât orice grupare literară este felul în care fiecare în parte creează literatura. Felul în care jonglează cu litera pentru înfăptuirea operei.

Prin Noduri în haos, Menuț Maximinian, mărturisind viețuirea frumoasă a poeziei în ziua noastră, înfăptuiește opera lirică a mării lui Dumnezeu. Volumul este paginat în crescendo. Secvențele lirice (suișul liric!) Pe o geană de nemurire, Casa luminii, În zori de viață, Pragul pădurii, În mun-

Poetul, pe o creangă de cer...

ții zăpezilor pregătesc paginile de fond ale volumului, intitulate Răstignit pe cuvinte, detaliind revărsarea harului divin în toate contururile și respirațiile vieții. Istoria, natura, sărbătorile omului, freamățul anotimpurilor, magia locurilor alcătuiesc un corpus spiritual indestructibil prin îngemănarea, de fiecare clipă, cu puterea și frumusețea Dumnezeului euharistic. Poetul preia, cu discreție, dar cât de expresiv, principiul chipului și al asemănării, descoperind cum tot ce ne înconjoară se împodobește cu înfățișarea Mântuitorului, reverberând adevărul psalmic: Al Domnului este pământul cu tot ce este pe el (v. Psalmul 24). Patria de Jos se înfrăgește cu Patria de Sus, mărginirea cu dezmarginirea. Calea vechilor aurari, clopotul Reîntregirii, șoapta sabiei biruitoare, mărul cântător, ramele de dor, icoana străbunilor, dar și Tâna Ana, Dealul Secăturii, jocul din Agrieș, tatăl cu ochii "negri ca tăciunele", Mă-năstirea Nicula, Ciceu-Poieni, Lelea Floare, Țibleșul își așază numele și patima în slava Mântuitorului, devenind verbe în marele cântec al neamului: Țara dorului de Iisus/ Unde pietrele se înmoaie sub glasul În-

gerilor/ Și munții se apleacă pentru a fi mângâiați (v. Aici, acolo).

Dumnezeu se vede în aluat sau Dumnezeu salută lutul – scrie poetul, numind armonizarea teluricului și celestului prin omniprezența divină. Peisajul lăuntric al poetului este unul liturgic. O icoană a minunilor veghează umbletul ființei „peste margini de lumi”, rugăciunea atenuază asperitățile cotidianului, crucea preschimbă răul în bine, bunătatea duce spre „drumul biruinței”, biserica „îmbrăcată în flori” își așteaptă mirele, clopotele cheamă la mântuire, „pe stâlpul credinței” se ridică iubirea, iertarea, și speranța, Iisus coboră „în potirul omenirii”. Într-o asemenea mizanscena poetică se desăvârșesc rosturile lumii. Noduri în haos – amintind, în opinia noastră, de Cântecul potirului a lui Nichifor Crainic – e metafora ecloziunii ființei prin credință: Preacuratul mă iubește/ Mai mult decât mă iubesc eu./ Citesc cu ochii sufletului.../ Viața începe Dincolo (v. Gară).

Noduri în haos surprinde metaforic neprăbușirea. Fragilitatea umană – Când olul de lut nu mai aduce apă; Dacă oamenii nu se vor mai sa-



luta/ Dacă iarba nu va mai crește, / Dacă urâtul va umple cărarea sufletelor... – precaritatea, sălbăticiunea, uitarea pot fi reordonate prin lumină și sfințenie, prin pogorârea Duhului Sfânt „în grădina omului”. Căci, argumentează Menuț Maximinian, glia e „psaltică”, merele cad din „pomul raiului”, „apa e sfințită”, „în poartă bate Îngerul”, „Sfântul adie ca un vânt de primăvară”, iubirea e sub pece-tea tainei, țărănul sapă în nemurire, prin toate acestea suflarea divină înnoind „albul vieții”. Astfel, poetul crede, scrie și biruiește, stând „pe o creangă de cer”, înveșmântându-se în inefabil: Și liniștea simplă/ Stămpără zâmbetul (v. Liniștea).

Știind că poezia e „rostire singulară”, Menuț Maximinian nu își denaturează ființa lirică în oglinzi înșelătoare (vezi, din nou, Vremea sintagmelor), ci caută ochiul sacru al cuvântului și, când îl află, se privește în el ca într-un colind.



Dan Mihăescu

Stimate nene Iancule, Ambetat de tristețe și turmentat de scumpiri bezmetice, îți compun această misivă tristă și de adio, că ce mă enervează când vine vorba despre opera matală, este gogorița că satira își păstrează actualitatea, că personajele seamănă leit cu cele din zilele noastre, poltroni, tembeli, pun-gași, mahalagii, haharelere, bagabonți etc.

Să avem rezon, coane Iancule, tălică ai scris pentru copii, scenarii de desene animate. Ești mărunț, neicușorule!

Ia hai, să te cocoșez cu niscaiva exemple.

Matală știi cât ar costa acum o masă la "Iunion"?

Și câtă verzură trebuie să-i lipești pe frunte manelistului minune, care ține acuma locul lui I.D. Ionesco? Și să te văd eu dacă ai corajul să vii pe jos de la "Iunion" acasă, noaptea. Că te dezbracă lotrii cu ranga. Heavy metal!

Dacă ai vedea cine-i acușica în fruntea bucatelor, te-ai închide la "Gambrinus" și nu te-ai trezi din beție decât să te închini.

Scisoare deschisă către Caragiale

(o soțietate fără prințipii,
care va'zică nu le are)

Suntem o țară penală, meștere!

De la prezidenție la guvern, toate mangafalele cu funcții sunt în libertate condiționată. Nu știi cum și cât se fură. Răcnesc gazetele de vuiesc Carpații! Și toate oalele sparte le plătește poporul acesta de coategoale, care nu mai visează castele în Spania. Visează căpșuni.

S-au înmulțit nesimțiii și proștii și vorba matală: "Cu prostia te poți lupta, dar ea întotdeauna învinge!"

Zicea Nae Ipingescu: "Să nu mai mânânce nimeni din sudoarea, bunioară, unuia ca mine sau ca dumneata și să șază numai poporul la masă, că el e stăpân". Mai mult de jumătate din popor e în mare mizerie și tot atâta ar vrea să-și lase țara. O să zici că le crapă obrazul aleșilor? Ei, aș!

Unde este Rică Venturiano cu "Angel radios"? E timpul cocotelor. Zița, Veta, Joița, Didina sau Mița Baston au fost sfintele-sfintelor. Parașutele au acușica golaveraj la televizor. Să vezi filme decochiate, nene Iancule! S-a uitat și Bubico al meu la o emisiune și de

atunci nu mai latră. Guiță!

Domnul Goe e ticsit de droguri și mamița vorbește la telefon, la linia fierbinte. Conul Leonida și soața și-au depus pensia la pubelă, de unde și mănâncă, Tipătescu este Nașul mafiei județene,

Dandanache face tocșouri de seară, jupân Dumitrache zis "Titircă Inimă-rea" e primar și milostivește cu parcuri moca toate rubedeniile.

Se face Capitală până la matală la Ploiești, numa' borduri și mijlocul rămâne așa cu gropi, cu mahalale fără apă și canal, fără bulefrică.

Cațavencu combate la gazetă contra marilor corupți, el fiind curat deoarece până și banii lui au fost spălați. Ghiță Pristanda e finanțist acu', din negoțul cu mașini furate, alte fapte necurate ca și șpăgi nenumărate. Până și frizerul Nae Girmea se minunează câtă prostime s-a umplut de mătreață și câți politicieni de valută. Asa-i cum spui tu Bibicule...o soțietate fara prințipii, care va'zică nu le are.

În țară, băieții deștepti la matrapazlăcuri au strâns averi din care să se îndestuleze toate

loazele lor, până la două mii paș'opt. Se fac mafioți unii pe ălalți și măjur pe cursul valutar că au dreptate toți. Dacă nici ei nu s-or ști între ei?.

Altminteri e "criză teribilă, monșer". Dacă ai cunoaște Parlamentul de acum i-ai dedica "Năpasta", promisiunilor guvernului, schița "1 aprilie", Justiției "Lanțul slăbiciunilor", vieții noastre politice - "D-ale carnavalului", scrisoarea către FMI și Consiliul Europei este "Scrisoarea pierdută", iar viitorul nostru poate fi asemuit cu "O noapte furtunoasă". Bravos națiune!

Egzistă niște unii care zic că suntem "Țara lui Caragiale". Ei, aș! Moravurile de pe vremea matală erau. parfum.

Și atunci, eu cu cine votez? Aceasta-i întrebarea! Cică dă-i, Doamne, românului mintea de pe urmă și pe urmă el votează la fel.

Într-un singur loc ai avut dreptate, nene Iancule. Atunci când ai zis că românul s-a învățat să aibă din toate câte nimic.

În fruntea soțietății s-au aburcat mitocanii și nu le poți bate obrazul, întrucât (tot matală ne-ai învățat) mitocanul se naște jignit. Încolo, frică ne e că ne-am născut în România și o că o să murim în Becalia sau Vanghelia!

Dar să fim optimiști, că dacă nu murim o să fie și mai rău!

Daniel Ioniță

Cu acest ultim argument a trebuit să fiu de acord într-o anumită măsură, după cum am scris mai sus.

Mă voi ocupa pe scurt de argumentul că poezii trebuie citiți numai în original, sugerând cumva că toate traducerele ar fi false. Dar ce ne facem atunci cu Shakespeare, Yates, Frost, Baudelaire, Verlaine, Hugo, Whitman, Browning, Cummings, Heine, Rilke, Pușkin, Lermontov, Esenin, de Vega, Tasso, Petrarca, Omar Khayam, Rabindranath Tagore, ca să nu mai vorbim de operele magnifice ale scriitorilor biblici (Psalmi, Cartea lui Iov, Cântarea Cântărilor, Cartea lui Isaia), de Homer, de Ovidiu, de Virgiliu și mulți alții – care au fost traduși și, prin aceasta, au intrat în conștiința universală. De aceea continui să cred că poezia poate fi tradusă cu semnificativă loialitate față de autor – și cred că nu sunt singurul care crede acest lucru.

Pe de altă parte, trebuie să agreez, deși doar parțial, cu proverbul Italian „traduttore e traditore”, traducătorul e un trădător. În sensul că pentru a străbate acea punte lungă și îngustă dintre două limbi, dintre două culturi, în esență dintre două moduri diferite de gândire, este nevoie de un acut simțământ al compromisiului, și al unei atente și controlate relativități a

Darul poeziei românești către universalitate (2)

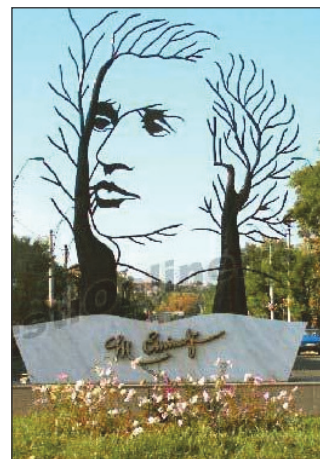
interpretării. Există acest pact faustian pe care traducătorul trebuie să-l facă. Pentru că, așa cum spunea profesorul Daniel Reynaud, atunci când i-am exprimat aceste îndoieli, dintr-un anumit punct de vedere nu există traducere de poezie ci doar o interpretare a poeziei într-o altă limbă. Într-o măsură, și pentru felurite motive, traducătorul va trebui să reinterpreteze poemul, ceea ce ridică problema autenticității, așa cum au făcut-o unii din criticii mei.

Eterna problemă a traducătorului este aceea că este forțat să aleagă în mod constant, în timpul transferului unei idei și expresii dintr-o limbă în cealaltă. Iar poezia, cea mai intensă și mai condensată formă de limbaj, este cea mai dificilă din acest punct de vedere. Cele mai obișnuite lucruri, cum ar fi forma poetică – ritmul și rima, de exemplu – nu prezintă soluții facile. Dacă adăugăm complexitatea adusă de imagine, stare sufletească, dicție și voce, nu este deloc surprinzător că traducătorii se feresc în general de poezie.

Cum se pot captura în mod simultan efectele de

image, cu semnificații interactive combinând sensurile principale cu cele înțelese prin implicație (multe din acestea având puternică încărcătură culturală, fiind deosebit de opace la traducere), împreună cu ritmul și sunetul care le aparțin? Problema aceasta este apoi multiplicată când lucrezi cu rânduri, strofe și poeme întregi.

Mai există și alte dificultăți atunci când se traduc poezii din limbile cu origine latină în limba engleză, acestea fiind bine documentate. Termeni poetici cheie sunt monosilabici în limba engleză, iar mulți sunt multisilabici în limbile cu origine latină, în special în limba română. Cuvinte ce exprimă stări emoționale, iubire, bucurie, durere, sunt în engleză love, joy, pain. Părți ale corpului, cum ar fi mână, picior sau inimă, au corespondențe precum hand, foot, heart. Iar elemente ale naturii, soare, lună, pârâu, copac, sună precum sun, moon, creek, tree. De aceea, pentru a menține numărul de silabe, și deci ritmul, aproape fiecare rând al unei poezii în engleză va conține mai multe cu-



vinte decât originalul românesc. Acest lucru poate fi, pentru traducător, o binecuvântare și un blestem în același timp, din motive lesne de înțeles.

Totuși o traducere bună va rămâne pe cât posibil fidelă originalului. Și asta nu doar în sensul simplu al unei tranzacții directe. Autenticitatea are mult mai mult de-a face cu semnificația largă și cu sentimentul creat de poem, cu expresia filosofică interpretată artistic, cu textura, cu ritmul și culoarea, cu muzicalitatea și cu fluxul. Principiul care ghidează această traducere este acela de a reda în engleză, pe cât mai aproape posibil, impactul general al poeziei din originalul românesc. Aceasta a însemnat încercarea ca fiecare dintre elementele de mai sus să devină slujitoare ale acestui țel. De aceea, uneori am folosit imagini și metafore diferite în versiunea engleză, față de originalul din română, încercând în același timp să păstrez sensul general, ca și ritmul.

Va urma

Marina Glodici

Conștiința - ochiul lui Dumnezeu în om

Ce este, oare, conștiința umană? De unde naște ea și, oare, de ce sunt tot mai puțini oameni conștiincioși în ziua de astăzi?

Unii definesc conștiința umană ca fiind ochiul lui Dumnezeu în om. Ea este strict legată de capacitatea omului de a se analiza pe sine în mod obiectiv, în raport atât cu providența, cât și cu cei din jur. De a-și judeca propriile gânduri, sentimente și fapte comparativ cu Legile divine și chiar cu cele ale statului în care trăiește.

Această capacitate a indivizilor de a se autoanaliza, se observă, de-alungul timpului că a suferit o scădere în intensitate, la unii membrii ai societății dispărând cu desăvârșire. Au încălcat, la început o normă sau o conduită pe care o credeau mai puțin însemnată (așa au considerat ei), sau față de cineva care li s-a părut că le amenință interesele lor și au observat că nu îi sancționează nimeni. Apoi au continuat a încălca reguli și legi, până au ajuns să își spună că pot face orice și oriunde; ei sunt mai presus de legi și cutume.

Îmi amintesc, că la un moment dat, în timp ce lucram undeva la o instituție de stat în regimul trecut, cineva a venit la mine și mi-a spus că unul dintre șefi a îndemnat-o să fie mai libertină privind principiile de viață, deoarece "noi, intelectualii, ne putem permite orice". I-am explicat că acel om dorea să o corupă de a începe o viață bazată pe desfrânare. Să o

facă să păcătuiască în fața lui Dumnezeu, dar și față de principiile și legile societății.

Cu siguranță că nu este așa. O spun cu tărie că intelectualii în primul rând nu-și pot permite orice. Și asta deoarece ei trebuie să fie un exemplu de conduită morală în societate. Ori altfel, ei nu se pot considera cultivați. Degeaba ai adunat cunoștințe dacă nu le și cultivi. Degeaba știi multe legi și ai o cultură generală vastă despre respect și dragoste dacă nu le și practici. Acum noțiunea de a fi intelectual este un alt subiect tratat frumos și obiectiv de mulți dintre marii noștri scriitori morali față de care mă înclin cu mult respect și admirație.

Continuând, așadar, ideea de conștiință, am observat că unii oameni care se pretind morali nu o mai au deoarece nu își mai judecă faptele sub lumina cea curată a preceptelor biblice care sunt cea mai înaltă formă de conduită în societate. Mai mult, dragostea de sine, meschinăria, dorința de înavuțire, mândria, disprețul față de aproapele lor le-au orbit inima și trăiesc în minciuna unei false libertăți și moralități păstrând o aparență care întotdeauna înșală. Ei nu mai au o gândire cronologică, nici conștiință, nu mai au Dumnezeu, nu mai au legi. Bunica mea spunea că un om care nu crede în Dumnezeu nu

are nici conștiință, nici legi, nimic sfânt. Și avea dreptate. Deoarece ea era un om cultivat și nu un așa zis intelectual sec, ignorant și îngâmfat ori un snob dornic de a parveni.

Dar până să ne vedem fiecare pe sine (lesne de spus) avem de suferit deoarece schimbarea în societate ține de fiecare individ în parte. Socrate spunea că fiecare dintre noi trebuie să ne întoarcem spre sine să ne analizăm și să îndreptăm ceea ce este greșit și nedrept. Apoi intervine schimbarea de mentalități, a vieții personale și în final a întregii societăți umane.

Am citit despre un mare om al credinței care în fiecare seară stătea și își făcea bilanțul faptelor sale din ziua respectivă. Și dacă constată că a avut un comportament injust față de cineva se pocăia și în cealaltă zi își cerea iertare pentru a avea pacea și conștiință curată. Nu îl lasă conștiința să nu repare ceea ce a greșit... Doamne, ce departe e societatea noastră de asemenea mod de a trăi și ce puțini îl practică în ziua de azi. Am întâlnit oameni care după ce intenționat ți-au făcut rău, au pretenția să îi ierți deoarece așa trebuie, dar fără să aibă o urmă de regret. Nu e puțin lucru să te mustre conștiința. Înseamnă că o mai ai. Unii nu o mai au deloc. Mare lucru e să te autoanalizezi! Mare lucru să fi



sever cu tine și drept cu prietenii. Adevărul e că nu Dumnezeu a părăsit omul, ci omul l-a exclus pe El din ființa lui și din viața lui. Acesta este rezultatul. Oameni fără sensibilitate, fără dragoste... fără conștiință.. A.W. Tozer spunea în cartea sa "Ridicarea pânelor" că "este mai ușor să amuzi decât să instruiști, este mai ușor să urmezi gustul degenerat al publicului decât să gândești pentru tine însuși". Așada, cei care au o conștiință încărcată să se întoarcă la Dumnezeu, să își ceară iertare și astfel vor avea o conștiință curată. Cei care nu o au, să ceară lumina de la Dumnezeu și să se oprească din drumul pierzaniei lăuntrice. Haideți să ne întoarcem cu toții spre noi pentru a ne verifica dacă suntem cinstiți și să hotărâm să fim corecți până la capăt. Fie că vrem să credem sau nu, toți vom da socoteală în fața Marelui Judecător al lumii de orice gând, cuvânt sau acțiune nedreaptă pe care le-am săvârșit în viața noastră pe pământ, dar atunci va fi prea târziu pentru căință. Pentru că Dumnezeu toate le vede, toate le aude și toate le scrie în Cartea Lui.

Veronica Ivanov

Vineri 25 ianuarie 2013, între orele 17,00-19,00 la sediul Ambasadei României în Republica Cipru din Nicosia a avut loc primul eveniment cultural românesc din insulă: lansarea cărții „CIPRU, COROLĂ DE LUMINĂ VIE” – note de călătorie, istorie și peisaj, semnată de Georgeta Minodora Resteman (născută în data de 24 august 1960, la poalele munților Vlădeasa, în comuna Săcuieu, județul Cluj) și publicată de editura ANAMAROL, București, în decembrie 2012. Fiind al patrulea volum editat de autoare în anul trecut (alături de trei volume de poezie), cartea este scrisă pe parcursul șederii sale în Cipru - când a vizitat insula de la un capăt la altul împreună cu fiica sa, angajată a unei companii de top din sistemul FOREX. Și-a așternut impresiile lăsate de locurile legendare dar a și făcut o prezentare completă și complexă a insulei, a istoriei, culturii acesteia, într-o manieră scriitoricească mai aparte, marcată de influențele structurii sufletești a poetei Georgeta Minodora Resteman.

„Cartea aceasta [...] este mai mult decât o carte de reportaj și de călătorii, bună pentru a o lua în vacanță ca să ne delectăm cu o lectură plăcută, aleasă, care să ne facă fericiți. Este o carte care, cu siguranță, va fi apreciată și căutată

Lansare de carte la Ambasada României din Cipru



de acea tipologie de lectori îndrăgostiți de literatura de călătorii, care le aduce în fața ochilor ținuturi mitice, exotice, peisaje nemaivăzute, romantice, unde poate nu vor putea ajunge nicio dată...[...] O asemenea carte minunată care îți îmbogățește cunoștințele despre insula Cipru, despre civilizația actuală și civilizațiile mediteraneene care s-au perindat în istorie și care îți încântă sufletul este cartea doamnei Georgeta Resteman „CIPRU, COROLĂ DE LUMINĂ

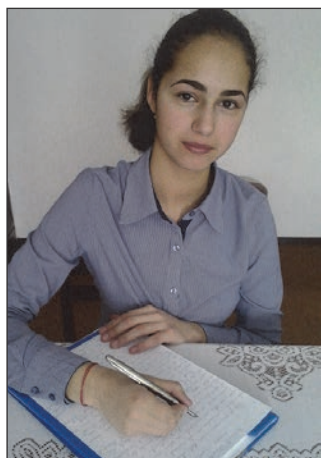
VIE” – spune în prefața volumului scriitorul Ștefan Dumitrescu, membru al USR.

La eveniment au participat Excelența Sa, domnul Ion Pascu, ambasador al României la Nicosia, membri ai Corpului Diplomatic, invitați ciprioți din cadrul instituțiilor culturale și nu numai, dar și un număr însemnat de reprezentanți ai Diasporei române din Cipru. Domnul ambasador Ion Pascu a făcut o prezentare a autoarei și câteva precizări asupra cărții. A

luat apoi cuvântul doamna Christina Todea Christodoulou, Președinta Alianței Românilor din insulă, care a punctat câteva aspecte referitoare la scrierile existente despre Cipru și istoria lui, de-a lungul timpului. „Orientul Mijlociu a fost o destinație preferată pentru călătorii europeni de-a lungul secolelor. Oferea imaginii sălbatice, neobișnuite, exotice și pitorești. Era deseori și destinația călătoriilor religioase și a pelerinajelor către leagănul Creștinătății și putea de multe ori să camufleze sub o decență evanghelică o călătorie de evadare de sub convențiile unei societăți mult prea formalizate. Cipru, situat pe coasta cea mai de nord-est a Mediteranei a fost o țintă a tuturor acestor călători, care au fost fascinați de structurile de civilizații (acheeni, micenieni, romani, bizantini, lusigneni, otomani, britanici) care s-au suprapus pe insula, și care au lăsat în urma lor un tezaur de vestigii. Nenumărate jurnale de călătorie sau cărți s-au născut din aceste experiențe.

Menționez, în primul rând, „Excerpta Cypria”- publicată de Înalțul Comisar Britanic, Claude Deval Cobham, între anii 1892 – 1895. Acest document prețios conține 41 de extrase din jurnale ale diversilor călători în Cipru, sau persoane care au relatat evenimente și datini de pe insulă, începând geograful roman Strabo, ►

Fulgul de nea



Bianca Neagoe

El se naște din apă, așa simplu, totuși așa complicat. După naștere nu are timp să crească

Și iată că spațiul Titului este fertil pentru poezie și literatură. Începând cu cenacul de mare ecou în capitala anilor '80 și a securității din totdeauna și continuând cu sensibili elevi ai liceului teoretic, tradiția continuă. Nume ca Ionescu Lavinia, Barceanu Adriana, Mirea Adina, Marina Ilie, se continuă cu numele unei sensibile și talentate tinere, Neagoe Bianca, discretă, tenace și de viitor nume al literaturii din acest spațiu binecuvântat de Dumnezeu.

Mircea Drăgănescu.

pentru că trebuie să ajungă pe pământ, așa mic cum este.

„Este nevoit” să parcurgă un drum sinuos de acolo, din cer, unde e de ajuns de cald și bine încât să nu se topească, hoinărește printre nori jucăuși, pufoși, alții decât cel care l-a creat pe el, apoi prin pustiu, fiind îndrumat de vântul rece, răzbnător. În cele din

urmă ajunge acolo unde i-a fost hărăzit să ajungă.

Odată ajuns, fie poposește pe pământ și-l îmbrățișează puternic, acesta fiind înghețat, de o nuanță cadaverică, tristă și respingătoare, dar care totuși îl primește și îi răspunde cu aceeași monedă, devenind vesel și pierindu-i tristețea. Fie ancorează pe obrazul rozaliu, cald al unui co-

pilaș la fel de pur ca și el, sărutându-l și dispărând ca printr-o minune. Iar copilul, simțind răceala nu se supără, din contră, îl iubește, îndreptând fața către cer să mai fie sărutat și de alți frați ai acelui fulg pe care îi iubește tot la fel de mult.

Și eu i-am iubit atunci și îi mai iubesc chiar și acum când sunt „mare” și lumea-mi zice că nu mai am dreptul să visez, să poftesc la clipe dulci, petrecute prin lume unde, probabil, o să întâlnesc din nou fulgul meu de nea, al meu și numai al meu. Până atunci îmi îngădui să visez, fără să știe nimeni, la ce e al meu, la ce va fi al meu și... la mine.

► care a vizitat Ciprul în anul 24 A.D. și continuând până la G. G. Gervinus, profesor la Heidelberg, care a vizitat Ciprul în 1863.

Este de remarcat, însă că toate aceste referințe aparțin unor bărbați călători. Primele femei de renume care au poposit în Cipru au fost, probabil Sfânta Elena, mama lui Constantin cel Mare, când, în anul 326, întorcându-se de la Constantinopole, a naufragiat pe insulă, lăsând ca monument impresionant Mănăstirea Sfintei Cruci (Stavrovouni). Secole mai târziu, prințesa Berengaria de Navarra a avut o descindere destul de spectaculoasă la Limassol, în 1191, unde în final și-a celebrat căsătoria cu Richard Inimă de Leu. În secolul al XIX-

lea, când mijloacele de transport se dezvoltă și călătoriile se înmulțesc, un număr însemnat de femei, în special britanice, precum Agnes Smith (1887), Esme Scott Stevenson (1878), Mrs. Lewis (1893), Magda Ohnefalsch Richter (1894-1913), Gladys Peto (1926) descoperă Ciprul. Mărturiile aduse de aceste femei sunt scrise într-un alt registru, umanizează exotismul, personalizează neobișnuitul și consemnează observații etnografice mult mai intime”. Cu această observație, doamna Todea-Christodoulou a pus capăt scurtei introduceri, creând o punte de legătură între călătoarele din trecut și doamna Georgeta Resteman, călătoreala din România și autoarea cărții „CIPRU-

Corolă de lumină vie”. Oprindu-se asupra acestei cărți, a precizat: “Georgeta Minodora Resteman este prima româncă scriitoare, care a publicat o carte atât de bine documentată într-un mod inedit, ieșit din tiparele obișnuite, un adevărat roman care evidențiază puternica legătură între mamă și fiică, dar în care regăsim și o reușită și completă prezentare a istoriei, culturii, tradițiilor și locuitorilor Ciprului”.

În final, a vorbit audienței autoarea, Georgeta Minodora Resteman, dezvăluind modul în care s-a născut această carte, oferind, totodată, și explicația titlului ei: “Dacă Ciprul reprezintă pentru locuitorii și vizitatorii lui locul binecuvântat numit și insula

luminii, fizic vorbind, pentru mine a însemnat punctul de sprijin și recăștigarea echilibrului interior prin mânguirea condeiului într-un moment dificil al vieții, locul în care am scris această carte dar și mai bine de jumătate din poeziile mele, putându-l defini ca fiind o adevărată «corolă de lumină vie»; aici, sufletul meu a înviat!”

Fiecare participant a primit la sfârșitul manifestării o carte cu autograf din partea autoarei, au avut loc discuții și schimburi de păreri între participanți. Felicitări Doamnei Georgeta Minodora Resteman și așteptăm cu nerăbdare apariția celor patru cărți și în Biblioteca Românească din Cipru!

Copiii timpului

**„Nimic nu trece
mai repede ca anii,
copiii timpului...”
Leonardo da Vinci**

**Adriana Georgiana
Epure**

„Nu am timp..” De ce nu avem timp? Pentru că suntem într-o continuă goană după el. Suntem prea ocupați să ne facem timp în loc să profităm de cel pe care îl avem. Astfel, risipim secunde, minute, ore, în căutarea timpului pierdut. De fapt, ce reprezintă timpul? În definitiv, este ceva relativ, dar care ne condiționează viețile. Ni le condiționează pentru că nu știm să-l proporționăm corect, să jonglăm cu el. Astfel, lăsăm anii să treacă pe lângă noi fără nici-un sens, pierdem momente im-



portante din viața celor dragi, irosim clipe care ne-ar fi făcut fericiți, uităm să iubim frumusețea și devenim mai superficiali. Devenim mai prinși în cotidian, în rutină, mai nepăsători cu cei din jurul nostru, mult mai atenți la propriile preocupări. „În goană după timp”. Așa am putea defini oamenii zilelor noastre; grăbiți, agitați, stresați. Oameni care ratează răsăritul, nu pentru că nu-l văd, ci pentru că nu sunt capabili să se bucure de el; oameni care nu sunt acolo pentru cei dragi, care uită să se bucure de

un simplu zâmbet, oameni cu care timpul a fost nemilos și căroră le-a lăsat riduri adânci pe frunte. E adevărat că nu putem face lumea mai puțin complicată, dar putem să prețuim mai mult lucrurile simple. Fii fericit! Iubește! Zâmbește! Pentru că timpul îți răpește unul câte unul momentele frumoase, iar regretul că nu le-ai valorificat așa cum se cuvenea poate deveni covârșitor. Ce ne lasă timpul? Ne lasă riduri, păr alb, kilograme în plus, mâini slăbite de muncă, și ne mai lasă... amintiri. Acele oaze în trecut la care ne întoarcem fie cu sclipirea din ochi de altădată, fie cu amărăciunea din suflet. Locuri, vorbe, gesturi. Vise neîmplinite, așteptări, dezamăgiri. Toate pierdute în amintiri prăfuite și bătrâne. Oameni pe care i-am iubit, oameni pe care i-am urât, oameni pe care i-am pierdut. Oameni. Asta ne lasă timpul. Ne mai lasă experiențe care ne ajută

să ne maturizăm, să creștem, să devenim ceea ce ne este scris să fim. Ce altceva ne mai lasă? Privește-ți mama, bunica... Privește-le chipul și vei înțelege.

Cum dăm timpul înapoi? Ei bine... nu îl dăm! Oricât de mult ne-am dori imposibilul, nu putem trăi în trecut ci trebuie să privim spre viitor și să ne jucăm în continuare rolul în această piesă de teatru pe care viața a scris-o pentru fiecare dintre noi. Iar dacă scenariul nu e tocmai pe gustul tău, schimbă-l! Fii curajos și demn! Nu lăsa timpul să te învingă fără ca măcar să fi avut onoarea de a lupta. Învață câte ceva din tot ce trăiești pentru a nu mai pierde timpul încă o dată făcând aceeași greșală. Nu fi grăbit. Nu fi agitat. Nu fi stresat. Nu lăsa clipele vieții să zboare pe lângă tine ca fluturii primăvara ci permite-le ca din când în când să se mai așeze și pe câte o floare...

Poem de inimă verde

i-am spus
într-o dimineață:
„nu mai vreau
să tot vreau
verdele ăsta
nestingherit de anotimpuri
în care mă aduci
doar ca să mă lași pămînt
rădăcinilor tale”
de atunci,
metronom clandestin,

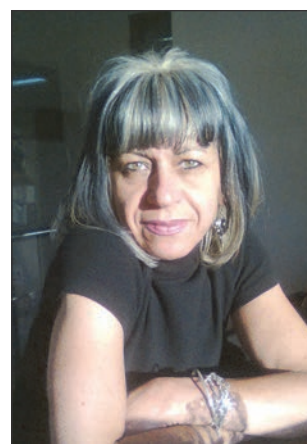
Poeme de Petruța Șerban

inima îmi numără
popasurile rămase
pînă la apus

On-line

schweppes cu gheață și
lămîie
cafea
ești on line și azi

se inițiază conexiuni
de care nu vrei să știi
zici tu
„ai grijă la podea
e udă
au alunecat pe ea deja
atîtea ploi”
îmi șoptești
iar eu mă aștern peste



tine
ca o copertină
peste norul de fum

Stelian Gomboș

Despre Mihai Eminescu

în viziunea Bisericii, despre raportarea sa la învățătura creștină, precum și abordarea vieții și operei sale din perspectiva credinței creștine...

Studiul operei eminesciene, și când spunem asta nu ne gândim numai la poezie, ci la întreaga producție literară pe care o găsim consemnată în manuscrisele sale, în articolele apărute în presa timpului, ne descoperă o personalitate cu o neostoită sete de cunoaștere, dornică de a-și însuși tot ceea ce oferea gândirea omenască în cele mai variate domenii de manifestare a spiritului. "Nu e ramură de știință, afirma Ioan Slavici despre Mihai Eminescu, pentru care el n-avea, cum zicea, o "particulară slăbiciune", și când se înfigea odată în vreo chestiune, citea un întreg șir de cărți privitoare la ea..." Ar fi interesant un scurt voiaj prin gândirea lui, cu accent pus pe viziunea sa asupra creștinismului și pe perspectiva din care evalua omul.

Ion Slavici avea dreptate. Cursurile audiate de Mihai Eminescu la Viena și Berlin sunt dovada unei preocupări pentru dobândirea unei culturi enciclopedice. Drept, economie politică, științe financiare, filologie, istorie modernă și geografie, fizică, medicină și filozofie sunt domeniile care pentru Mihai Eminescu prezentau un interes deosebit. Nu degeaba cartea lui Constantin Noica îl prezenta pe cel născut la Ipotești ca "omul deplin al culturii românești".

Nu avem știință ca

Mihai Eminescu să fi urmat vreun curs de teologie în anii studiilor în străinătate. Avem mărturie însă că în primul rând acasă, și mai apoi la Cernăuți, a făcut cunoștință cu biserica și cărțile liturgice. Ceasloavele, liturghierele, mineiele, sinaxarele, cărțile de învățătură n-au rezistat curiozității tânărului din Ipotești și au fost cercețate cu atenție. Chipul lui Iisus Hristos apare evocat în câteva poezii și în articolele publicate în "Timpul". Intuițiile lui Mihai Eminescu asupra Persoanei Fiului lui Dumnezeu întrupat nu sunt foarte numeroase, dar compensează prin profunzimea lor. Cel mai reprezentativ text cu privire la creștinism este un articol intitulat "Și iarăși bat la poartă...", publicat în ziarul "Timpul", datat 12 aprilie anul 1881. Se pare că este vorba de Vinerea Mare sau chiar Sâmbăta din Săptămâna Mare a aceluia an, pentru că autorul scrie: "Astăzi încă Iisus Hristos este în mormânt, mâine se va înălța din giulgiul alb ca floarea de crin, ridicându-și fruntea sa radioasă la ceruri".

Despre cea mai înaltă formă a existenței umane

Vorbind despre Evanghelie și mesajul ei adus lumii, Mihai Eminescu așază creștinismul pe

prima treaptă în istoria evenimentelor care au schimbat lumea. În comparație cu celelalte învățături religioase apărute, mai apropiate sau mai depărtate de venirea lui Iisus Hristos, credința creștină propune iubirea drept cea mai înaltă formă a existenței umane: "Sunt două mii de ani aproape de când ea (Evanghelia) a ridicat popoare din întuneric, le-a constituit pe principiul iubirii aproapelui, două mii de ani de când biografia fiului lui Dumnezeu e cartea după care se crește omenirea. Învățăturile lui Buddha, viața lui Socrate și principiile stoicilor, cărarea spre virtute a chinezului Lao-tse, deși asemănătoare cu învățămintele creștinismului, n-au avut atâta influență, n-au ridicat atâta pe om ca Evanghelia, această simplă și populară biografie a blândului nazarinean a cărui inimă a fost străpunsă de cele mai mari dureri morale și fizice, și nu pentru el, pentru binele și mântuirea altora. Și un stoic ar fi suferit chinurile lui Iisus Hristos, dar le-ar fi suferit cu mândrie și dispreț de semenii lui; și Socrate a băut paharul de venin, dar l-a băut cu nepăsarea caracteristică virtuții civice a Antichității. Nu nepăsare, nu dispreț: suferința și amărăciunea



întreagă a morții au pătruns inima mielului simțitor și, în momentele supreme, au încolțit iubirea în inima lui și și-au încheiat viața pământească cerând de la tată-său din ceruri iertarea prigonitorilor. Astfel, a se sacrifica pe sine pentru semenii săi, nu din mândrie, nu din sentiment de datorie civică, ci din iubire, a rămas de atunci cea mai înaltă formă a existenței umane".

Măreția Persoanei lui Iisus Hristos nu constă doar în sublimul învățurii predicate de El celorlalți, ci în împlinirea cuvintelor rostite de Iisus în propria Sa viață. Mihai Eminescu subliniază ideea că o doctrină, niște principii abstracte nu vor fi niciodată de ajuns pentru a mișca popoarele să le urmeze. Doar exemplul unei persoane reale, care face vie învățătura pe care o propune, aduce cu sine convingerea că Iisus Hristos este Adevărul absolut: "E ușoară credința că prin precepte teoretice de morală, prin știință oarecum, omul se poate face mai bun. Omul trebuie să aibă în-

► aintea lui un om ca tip de perfecțiune, după care să-și modeleze caracterul și faptele. Precum arta modernă își datorește renașterea modelelor antice, astfel creșterea lumii nouă se datorește prototipului omului moral, Iisus Hristos. După el încearcă creștinul a-și modela propria sa viață". Întrebării retorice de ce Iisus Hristos este așa de mare, Mihai Eminescu îi dă un răspuns simplu: "Pentru că prin iubire el a făcut cearta între voințe imposibilă. Când iubirea este, și ea este numai când e reciprocă, și reciprocă absolut, va să zică universală; când iubirea e, cearta e cu neputință" (M. Eminescu, *Fragmentarium*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981).

"De aproape două mii de ani ni se predică să ne iubim, iar noi ne sfâșiem..."

Într-un articol intitulat "Paștele", apărut în ziarul "Timpul" din 16 aprilie anul 1878, Eminescu comentează rugăciunea patriarhului Calist al Constantinopolului, rostită pentru încetarea secetei și pune în evidență bunătatea lui Dumnezeu care nu răsplătește răul cu rău, ci se milostivește de făptura sa. Textul publicat dă la iveală familiaritatea autorului cu cărțile de cult și cu slujba pascală pentru că articolul debutează cu o stihire din canonul Paștilor: "Să mâncăm dis-de-dimineață și în loc de mir

cântare să aducem Stăpânului", încheind cu Slava Laudelor de la Înviere: "Să ne primim unul pe altul și să zicem frați și celor ce ne urăsc pe noi..."

Dar să revenim la fondul afirmației. Autorul deplânge faptul că, deși "aproape de două mii de ani ni se predică să ne iubim, noi ne sfâșiem" și că "în loc de a urma prescripțiile unei morale aproape tot atât de vechi ca și omenirea, în loc de a urma pe Dumnezeu, omenirea necorijabilă nu-I urmează deloc; ci întemeiată pe bunătatea lui, s-așterne la pământ în nevoi mari și cerșește scăpare" (M. Eminescu, *Opere*, vol. X, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1989, p. 78). "Cum suntem vrednici a lua facerile tale de bine? Că Tu ești drept, noi nedrepti; Tu iubești, noi vrăjmășuim; Tu ești îndurat, noi neîndurați; Tu făcător de bine, noi răpitori! (...) Lesne este mânia Tale celei atotputernice ca într-o clipeală să ne piarză pe noi și, cât este despre gândul și viața noastră, cu dreptul este nouă să ne dăm pierzării, prea drepte judecătoriile! Dar... îndurării cei nebiruite și bunătății cei negrăite nu este acest lucru cu totul vrednic, prea iubitorule de oameni stăpâne!" Redactorul ziarului recunoaște la finalul citării sale: "Rar ni s-a întâmplat să vedem șiruri scrise cu atâta cunoștință de caracterul

omenesc: Tu ești bun, recunoaștem că noi suntem răii-răilor, dar bagă de seamă că nu-i vrednic de tine să-ți răsplătești asupra noastră pentru că ai sta în contrazicere cu calitățile tale de atotbun, îndelung răbdător, lesne iertător".

Dacă moartea are ultimul cuvânt, viața este lipsită de sens

"Menirea vieții tale e să te cauți pe tine însuși. Adevărul este stăpânul nostru, nu noi stăpânii adevărului. Sucul învietoare al gândirii este patima. Este vorba numai ca această patimă să aibă un obiect nobil și desigur că cel mai nobil este adevărul. Adevărul este în inimă, creierul nu este decât lacheul inimii", exprimă crezul unui neobosit călător prin scurta viață în aflarea sensului existenței:

"Au e sens în lume?
Tu chip zâmbitor
Trăit-ai anume ca
astfel să mori?
De e sens într-asta,
e-ntors și ateu,
Pe palida-ți frunte
nu-i scris Dumnezeu"
(Mortua est, 1871, 1 martie).

Ce vrea să spună de fapt poetul în aceste versuri? Zoe Bușulenga observă într-un comentariu al său că condiționalul dacă, în poezie prezent prin de e, precede definirea sensului de întors și ateu. Așadar, doar dacă moartea ar fi țelul singur al vieții, atunci viața ar primi aceste atribute. Ultimul vers exprimă conștiința că omului nu-i sunt proprii atributele divine. De

altfel, tot Mihai Eminescu nota: "Ideea dumnezeirii s-a născut din negație, din ceea ce nu este spiritul nostru - atotștiutor; din ceea ce nu este brațul nostru - atotputernic; din ceea ce nu este viața noastră - infinită; din aceea ce nu este sufletul nostru - ubiguu". Avem aici trasată în linii fine diferența între cele două condiții, cea divină, absolută și cea umană, mărginită. Dar pasajul de mai sus poate fi interpretat și în cheie apofatică, a cunoașterii lui Dumnezeu prin negația tuturor limitărilor omenești.

"Omul este oarecum nașterea eternă"

Cu toate acestea, Mihai Eminescu are convingerea că între om și Dumnezeu există afinități care fac posibilă comunicarea între cei doi. "Dumnezeu. El are predicabiliile câtor trele categorii ale gândirii noastre. El este pretutindeni - are spațiul; el e etern - are timpul; El este atotputernic - dispune de întreaga energie a Universului. Omul este după asemănarea Lui: Omul reflectă în mintea lui - în ortum - câteșitrele calitățile Lui".

În studiul său antropologic, Mihai Eminescu consideră că omul nu rămâne niciodată la același nivel, ci în firea lui există dorința unui progres, a unei lupte spre desăvârșire, prin care se încearcă autodepășirea: "Omul conține în el o contradicțiune adâncă.

Va urma

George R. Roca

Cu mulți, mulți ani în urmă, își ducea veacul prin urbea Brăilei o bătrânică cumsecade căreia toată lumea îi zicea Babana. Chiar dacă numele ei desemna o femeie grasă, Babana era slăbuță și uscățivă. Probabil că bătrânețea își pusese amprenta pe porecla ei, transformând-o pe „baba Ana” în Babana.

Băbuța avea un suflet bun și o inimă largă. Toată ziua alerga de colo până colo ca să ajute pe cineva. Suferea de boala singurătății cu toate că avea un băiat, pe Panait, care fiind marinăr, nu dădea pe acasă cu săptămânile, sau uneori chiar cu lunile, străbătând mările lumii cu corabia moștenită de la tatăl său, care fusese și el, la rândul său, tot marinăr.

Într-o seară, întorcându-se acasă, Babana auzi un mieunat slab care venea dintr-o fundătură plină de gunoaie. Inima n-o lăsă să plece mai departe... Se apropie și observă la lumina lunii că se zbate ceva într-o traistă legată la gură, aruncată printre bălării. Își învinse frica și doar atunci când își dădu seama că o vietate are nevoie de ajutorul său. Agățată traista cu o scândură putrezită și o trase afară din groapa cu gunoi. După ce, cu mare greutate și efort desfăcând nodul, îi sări în brațe un pui de mătă negru, slab și prăpădit. Femeia se sperie și vroi să-l arunce cât colo, dar i-se făcu totuși milă de animal și îl luă acasă. Mirosea urât și

Ispas, motan gras...

(Povestire de pe mare)



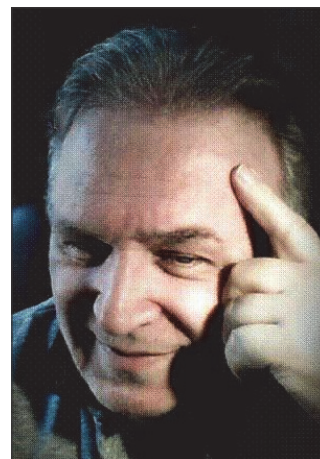
era slab de-i puteai număra coastele. Ochii îi erau tulburi și abia își mai trăgea sufletul. Cine știe de cât timp zăcea în traistă aruncat la gunoi. După câte se pricepea la mâțe își dădu seama că nefericitul animal este motănel.

Bătrâna îl curăță cu o cârpă umezită în ceai de mușetel, îi spală ochii și blănița și îi puse pe o farfurie câteva bucățele de cârnat. Acesta se apropie, le mirosi și amețit își pierdu echilibrul căzând într-o parte. Babanei i se făcu și mai mare milă de pisi. Luă un pai de grâu, îl bagă în cana cu lapte și îi picură câțiva stropi în botic. Pisiul își reveni puțin și începu să lingă picăturile, apoi luă vârful paiului între lăbuțe și începu să-l sugă. Babana își dădu seama că acesta nu știe încă să mănânce ca lumea. Luă o cârpă curată o înmuie în lapte și îi dădu motănelului să sugă un colț. Din când în când mai turna câte un pic de lapte pe cârpă până când micul animal se sătură, se făcu covrig

și adormi. În somn, tremura parcă de frig și din când în când mieuna subțirel. Femeia îl înveli cu un pulovăr vechi și se culcă și dânsa.

A doua zi de dimineață, Babana simți că cineva trage de pătura cu care era acoperită. În singurătatea ei, se sperie, sări din pat, dar inima-i reveni la loc când văzu pisiușul jucându-se cu franjuri de covor. Acesta era vioi și jucăuș și nu mai arăta slabiciunea pe care o avusese cu o seară înainte. Mieuna parcă mai tare și se mișca mult mai agil. Primi iar o porție de lăptic cu cârpa, după care începu să-și lingă blănița și să se curețe. Pe zi ce trece se făcea tot mai zdravăn. Cu timpul se făcu un motan de toată frumusețea, cu o blană neagră și pufoasă și cu ochi galbeni și inteligenți. Bătrâna îi puse numele Ispas, nume ce-i aducea aminte de un alt pisiu pe care îl avusese în copilărie.

Ispas era foarte curios și domestic. Îl iu-



beau toți vecinii, căci de când apăruse motanul dispăruseră toți șoarecii și șobolanii din mahala. Bătrâna îl răsfăța și îi dădea să mănânce tot felul de bunătăți. Cu timpul se îngrășă așa de tare, de parcă era un miel și toată lumea începu să-l strige... Ispas-Motan Gras! Acestuia nici că-i păsa de ce zic alții. Leneș, zăcea toată ziua pe un covoraș, la soare, în pridvorul casei și în afară de mâncare nu se sinchisea de nimic. Din când în când mai deschidea câte un ochi ca să vadă ce se mai întâmplă prin-prejur și pentru a arăta lumii că nu este mort.

În ultima vreme, bătrâna stătea și ea mai mult pe acasă, căci balamalele nu o mai lăsau să se mai ducă prin târg. Într-o zi bătrânețea își spuse cuvântul și baba Ana închise ochii pentru întotdeauna. Panait se întoarse acasă și după ce dădu toate lucrurile de pomană, vându casa, dar de motan nu putu să scape. Nimeni nu-l vroia pe leneșul Ispas-Motan Gras. Până la urmă, din respect pentru mumă-sa, luă și motanul cu el pe corabie. Ajuns acolo, pentru „leneșul cel

► negru”, cum îl numise Panait, se termină cu binele. Adio ficat prăjit, ouțe fierte în lapte și smântână proaspătă! Mâncarea marinarilor era pește, care la început, lui Ispas-Motan Gras, nu-i plăcu de fel, odată că avea un miros ciudat și a doua oară că Panait i-l dădea crud. Cu timpul, de voie-de nevoie, începu să se obișnuiască și chiar să-i placă. Câteodată, era foarte nostim, mai ales când se juca cu câte un pește viu care cădea pe punte din plasa marinarului. Atunci începea un adevărat spectacol de circ, care îi mai descreșea fruntea însinguratului fiu al mărilor.

Noul stăpân făcea comerț cu diferite mărfuri. Împreună au bătut apele mărilor, în lung și-n lat, cu diferite treburi. La început făcură curse scurte pe Marea Neagră, de la Brăila la Constanța, Odesa sau Varna. Mai apoi, afacerile îi împinse către Bosfor. Panait auzise că uleiul de masline grecesc are mare căutare pe piețele englezești. Toți cei care se ocupau cu comerțul cu măsline, sau uleiul acestora, deveniseră oameni cu bani. Se încumetă și el, începând să facă curse regulate cu marfă la Southampton, Londra și Liverpool. Afacerile mergeau strună și deseori termina cursa cu buzunarul plin. Corabia fiind micuță, de obicei naviga singur. Uneori, când era mult de lucru și străbătea o distanță mai mare, mai angaja câte un membru-doi în echipaj.

În general, pentru afaceri mici și distanțe mai scurte, pe corabie erau numai căpitanul și motanul. Panait, cam posac nu prea era prietenos cu Ispas, iar acesta speriat de imesitatea apei stătea mai mult în cabină, cocoțat pe patul marinarului unde visa la căsuța cu pridvor din Braila și bunătațile culinare pe care i-le oferise fosta stăpână. Totuși, cu timpul, între cei doi, se înfiripă o legătură, ceva ce seamănă la început, mai mult cu o înțelegere, decât cu o prietenie. Aveau nevoie unul de altul, poate din cauza singurătății care-i înconjura.

Ceasul rău, pisica neagră! Într-o zi, întorcându-se dintr-o cursă făcută la Liverpool, la ieșirea din strâmtoarea Sfântu Gheorghe, situată în sudul Mării Irlandei, o furtună groaznică îi ajunse din urmă, aruncând toate furiile vântului și mării peste corabie. Totul se zgâlțâia și se zbuciuma. Ispas, zăpăcit și speriat, se ascunse sub pat înfingându-și adânc ghiarele în dușumeaua de lemn pentru a-și putea menține echilibrul. Panait, la timonă, încerca cu mare greutate să țină corabia cât mai dreaptă. Deodată, ceasul rău și furia naturii dezlanțuite, rupseră o parte din catarg care căzu peste cârmă și câmaci. Acesta aproape mort, zăcea imobilizat sub greutatea arborelui. Totul părea că se scufundă în adâncuri. Rămasă fără control, corabia sălta ca o coajă

de nucă pe valurile imense. Se făcu beznă, deoarece puterea salvatorului uragan întunecase și soarele. Marea vuia și se zbătea ca o fiară prinsă în capcană. Apoi, încet-încet totul se liniști și veni adevărata noapte. O tăcere ciudată se amesteca cu întunericul nopții. Din când în când, se auzeau la pupă niște gemete după care o liniște apăsătoare acoperea totul ca o mantie. Lui Ispas îi fuse frică să iasă pe punte, să vadă ce se întâmplă acolo și ce face stăpânul. Dimineața, foamea și lumina soarelui îl făcură să prindă curaj și să părăsească cabina. Cu pași felini urcă scara și ieși la suprafața punții. Rămase uimit de harababura care îl înconjura... pânze, funii, plase încălcite și aruncate vraise. Omul nicăieri! Mieună încetișor, parcă chemându-l, apoi mai tare, dar dejeaba – nu-i răspunse nimeni. Străbătu puntea cu pași timizi, simțind că s-a întâmplat ceva rău.

Când ajunse la pupă văzu catargul prăbușit și sub el Panait zăcând nemîșcat. Se așeză pe pieptul acestuia și începu să toarcă. Văzând că nu mișcă începu să miaune din nou, parcă disperat, din ce în ce mai tare. Auzi, parcă un oftat și văzu pleapele marinarului că se mișcă. Acesta întredeschise ochii și îi închise la loc. Peste câteva clipe îi deschise din nou. Încercă să se miște, dar se simțea imobilizat de greul catarg și de o durere ascuțită în picio-

rul drept. Strânse din dinți, își adună toată forța rămasă și ieși de sub greutatea care îl ținea ca într-un clește. Motanul se sperie și sări cât colo, mai să cadă peste bord. Marinarul își dădu seama că are un picior rupt și cu greu se târî spre intrarea care cobora la cabină. În dureri groaznice se lăsă să alunece pe scări până ajunse lângă butoiul cu apă. Bău cu mare greutate și leșină din nou. Ispas coborâse și el, urmându-și stăpânul. Se așeză cât mai aproape de el și începu să-i toarcă încetișor la ureche de parcă ar fi vrut să-i liniștească durerile. Peste o vreme marinarul își reveni din nou, dar nu putu să facă nici o mișcare fără să țipe de durere. Corabia, asemeni unei fantome, plutea în derivă, fără control, pe ape necunoscute.

Mai trecu o zi, timp în care Panait se zbătu între viață și moarte, aiurind și suferind din cauza durerii. Picioarul i-se umflase și îl chinuia foarte tare. Noroc că avea butoiul cu apă aproape și putea să-și mai aline setea și febra groaznică. Motanul, la rândul său, suferea și el, deoarece îl dureau burta de foame. Se sculase de câteva ori să caute ceva de mâncare, dar nu găsisese nimic. Toate alimentele erau închise în cală și pâna acolo erau multe uși închise și scări greu de urcat sau coborât. Începu din nou, să miaune cu disperare. Panait se trezi, mai bău puțină apă și se vâietă și el de durere.

Va urma

Poeme alese de Alensis De Nobilis

VECEIE ȘI UITARE

Când clipele în timp mă-nsumă
Și cresc tăcerile în mine
Mi-e sufletul ca o fântână
Vărsat în ciuturile pline.

În mine vin să soarbă harul
Învredniciri de lut sfințit
Când în vecernie amnarul
Scapără aure-n zenit.

Mă scurg ca steaua în vecie,
Ca un vulcan vărsat în lavă,
Iar când se va sfârși-n beție
Aceast-agheasmă din otravă,

O să pășesc divin pe ape
Ca-n răsucirile de harpe,
Blestemul să mă facă șarpe
Sau un parfum divin pe clape

În nesfârșirea ce-mpresoară
Această măreție sumbră
În care eu sunt o vioară
Căzută-n mine ca o umbră...

AXIS MUNDI (1)

Este-o noapte de-nceput de lume,
Ape trec cu fâșăit de șarpe,
Ard departe stele fără nume,
La-nceput de viață și de moarte.

Curge-n mine-o lentă melodie,
Sunt atât de singur pe planetă...
Vreau să am în palmă galaxie,
Vreau să fiu copil călare pe cometă.

Simt cum urcă seva înspre ceruri,
Latr-un câine-amarnic a pustie,
Luna este ciobul spart de geruri,
Înțeleptul, o furnică în chilie.

Fără nume sunt și fără mine
Cade clipa în nemărginiri să moară,
Curg lumini din stelele virgine,
Eu mă nasc pentru întâia oară...

AXIS MUNDI (2)

Catargul se leagănă-n mișcări șo-
văielnice,
Treptele urcă în slavă stăpânul,
Valul se sparge în unde concentrice,
Pământul trimite, cu sevele, vinul.

Istorii se nasc dintr-o mare gâl-
ceavă
Pe aur cărat cu sânge în morminte,
Încă-i mai dăm lui Socrate otravă
Urlându-ne setea de sânge-n cuvinte...

Privim cu dispreț spre cei care vin,
Ne place răspunsul aflat doar în doi,
De vină-i mereu același destin
Ce nu a putut să ne facă eroi.

Zace-n fiecare deșert câte-o treaptă,
De axa lumii se scarpină câinii,
Stă între urlete o vorbă-nțeleaptă,
Cântă-n altare litanii nebunii...

ÎN NUMELE CRUCII

Răstignit în tăcere la capătul lumii
Sângele curge sleit în nisip;
Ape duc spumele albe în funii,
Cuiele-n oase scrâșnesc ruginit...

Trec pescăruși cu țipăt lugubru,
Clipa cu viața odată s-a scurs,
Chinul mărește retina și urlu
Mirarea în mine că eu nu-s Isus...

Fanatică-i lumea ce crede-n religii
Și arde firescul pe rugul încins;
Fiara zvâcnește la atingerea fricii,
Omul-reptilă umil și învins.

Sfârșit, îmi văd umbra căzută pe mal,
Vine un câine-nfiorat și grăbit
Și sângele-mi linge-n delirul carnal,
Mușcă din mine flămând și scârbit...

PLÂNS COSMIC

Câinii lumii latr-a regăsire,
Ploi de stele cad ca într-un mit,
Mă cutremur în reamintire,
Fir de praf căzut în infinit ;

Sunt atât de mic în poarta vremii...
Călător în avatar stelar,
Când se strâng alene în vecernii



Clipele să moară-n secundar ;

Ne unesc poverile-n litanii,
Înălțăm o rugă stinsă-n hăuri,
Aruncați prin poartă înspre anii
Crucilor înalte pân' la nouri;

Fără să-nțelegem rostul lumii,
O străbatem orfic strop cu strop,
Suntem pașnic sfinții ori nebunii
Ce mai cred în miticul Potop ;

Când latente aripi urcă-n vise
Umbra ce se naște din pustiu,
Eu tresar pătruns și pare-mi-se
Curg prin scânduri lacrimi din sicriu...

VREM DREPTATE

Vrem dreptate numai o secundă,
Din trăgaci și până lângă zid,
Clipa neagră furia inundă,
Fantele tăcerii se deschid.

Scriu istorii clopote pe dungă,
Văi de oase și tăceri, în vid,
Omul trece furișat pe lângă
Cel ce vede cu un ochi lucid.

De pustiu și moarte, vor să plângă
Mamele, cu gestul lor timid,
Cei uciși au cale foarte lungă
Din cavou în versul unui lied.

Vouă vi se pare că-i o rundă
Și priviți spre luptă pariind,
Ordonând istoriei s-ascundă
Sângele și crima! Delirând!

Ioan Lila

O scriitoare din România (Cîmpina prahoveană), Diana Trandafir, pe care nu am avut onoarea să o cunosc, ca să-i sărut mîna cu venerație, a publicat două volume de poezie, care nu numai că m-au încîntat cu profunzimea sensibilă a autoarei, dar mi-au și redat încrederea în perenitatea artei poetice pe plaiul nostru Mioritic ! Mai au timp poetele să se dedice poeziei ? Casa, muncile zilnice, copiii... Ei bine, cînd talentul este incontestabil, poeta se detașează de condiția ei feminină și scrie. Și bine face ! Ziceam că este bine că se scrie mult în România. Parcă o mulțime de scriitori au stat ascunși în spatele operelor lor. Eu nu sînt critic, nu am orgoliul ăsta, cum, de altfel, nu am nici un orgoliu ! Îmi place să mă plimb pe străzile zilei și să fiu înțrebat cît este ora. Dacă am norcul ăsta; dacă nu, nu, îmi văd de drum. Mai ales că nici nu am ceas ! Cele două volume au titluri semnificative pentru valoarea lor: "Translucide" și "Poeme cu ceasuri și flori". Să începem cu primul, care este, la fel ca și celălalt volum, structurat în trei capitole, deși ele nu reușesc să spargă unitatea tulburătoare a



volumului: "Altă ninsoare", "Inteligența umbrei" și "Doamna cu rozariu". Și iată de ce: pentru că alta este, de fapt, esența intimă a volumului structurat în tematici pline de grație. Oglinda, de exemplu, cu toate tainele ei neînțelese, în care ne pierdem pe noi înșine și ne regăsim parcă mai diafani ! Și iată poeziile: "Ochean" – "albul oglinzii", "Ego" – "Nu mai rămîne decît apa oglinzii / rece și grea", "Nocturnă" – "secunda întoarsă pe dos", "Nume" – "lumina se unduiește". Alte poezii sînt picturale: "Roata" – "culorile ar cădea peste lucruri", "Finis" (opus corona ?) – "Pe glezna dreaptă înfloriseră/cîteva lacrimi", "Poezie" – "aplic un strat subțire de/iluzie", "August" – "holda seamănă tot mai mult/cu singurătatea luminii", "Situatie limită" – "Cădeau norii din cer/ ca niște sfinți

alunghiți/ de pe rama orizontului", "Pastel matinal" – "rănile boltite ale dealului / sînt înflorite", "Frică" – "alături se întinde cîmpul / cu floarea soarelui / sus cerul cu nori cenușii", "Policrande" – "Pictînd așteptarea / pe sînii rebeli". Trimiteri subtile la cultură: "Strigătul" la Brîncuși – "Strigătul cocoșului / umple golul cu lumină albă", "Singurătate în cafenea" la Edgar Allan Poe – "Never more", "Reglare de conturi" la Proust – pagina cu salcîmi / dați în floare", "În ceasul al doisprezecelea" la Gide – "pentru o clipă m-am oprit din scris / lă: Constantin Trandafir sînd să alunece nu știu unde / pana de vultur murind", "Noiembrie" la Lucian Blaga – "păsările se lovesc de rețele zilei", "Altă ninsoare" Gauguin – "tabloul cu floarea soarelui", "Pictură" la Biblie,

"urma păsării în aer" – "Ochiul" la Nichita Stănescu, "Naufragiu" la Henriette Yvonne STAHL. Și vin acum la rînd poeziile pe care eu le-aș cita în întregime și le-aș semna fără nici o ezitare, dar cum să o rănesc în felul acesta pe grațioasa scriitoare Diana TRANDAFIR ? Și iată poeziile: "Veșmînt", "Somn", "Spectru", "Întîlnire", "Altă ninsoare", "Noapte", "Spectacol", "Copilărie", "Visul", "După nuntă", "Don Quijote", "Istorie", "Natură moartă", "În van", "Vameș" ! Și citez la întîmplare, pentru a nu crea senzația că alung fluturii din aerul gîndirii: "Lucrurile privesc obosite / de prea multe nașteri / somnul începe în ele / trece dincolo de mine / prin sita îngerilor / încercă să nu mai existe / decît prin venele lor albastre / fragile / de pe la tîmple." ("Spectru") Și o altă poezie, care nu are nevoie de comentariul meu: "Piatra și marmura / își scot inima la vedere / Ca un soare alb trimite săgeți / ce se strecoară în retină / Lumina îngheagă arcu de triumf / se unduiește în torsuri / în bărbii încîlcite / în sîni și pe pulpe / în vis de zeițe și zei nenăscuți // Inima parcă începe să tremure." ("Michelangelo")

Breviare

Continuare din pagina 24

torului. Interiorizarea crescîndă în tensiune pe parcurs ce aceste catrene stabilesc implicațiile descoperirii de sine, repetată revelator, nu e altceva decît o trecere a

implicitului în explicit, de la conștiința atitudinală pînă la instrumentarea spiritului. într-o sincronizare voită, supunându-se conexiunilor și sprijinind nuanța în expresie a sensibilității, a convingător, poetul Vasile Mustață scrie poeme

care rezidă într-o figură de stil trăitoare analogic, semnificînd un spațiu interior și acordînd o dimensiune - ușor - redundantă.

„De-o vreme zăpușeala nu semnmoaie/De parcă e a iadului dogoare/Și așteptînd din ceruri să pogoare/în cete îngeri - picături de ploaie” (Dogoare)

Gabriel Popescu

S-a remarcat pe bună dreptate, că istoria spiritualității românești este străbătută implacabil de două evenimente ce-i asigură perenitatea: creștinismul care transcende modernitatea laicizantă și mitul eminescian evoluând între exegeza critică și sacralizarea propusă și la actuala aniversare.

Despre Eminescu s-a spus și s-a făcut aproape totul: eminescologii știu tot ce a scris și trăit nu numai zi de zi dar și ceas de ceas. Tot ei îl prezintă, de regulă, economistic; a devenit o legendă în fața căreia nici primăria Botoșanilor nu rezistă și îl declară HAC et NUNC cetățean de onoare al urbei.

Cu toate acestea în timpul vieții poetului au

Despre Eminescu

cu și fără prejudecăți

existat și atitudini mai detașate. Ne amintim de autorul rozelor și florilor de mai urcat el însuși pe tronul poeziei încoronându-se rege al ei și chemând la sublim: "veniți privighetoarea cântă și liliacul a înflorit". În vremea noastră un număr special al unei reviste de cultură a fost dedicat lui Eminescu stărnind multe polemici cu și fără prejudecăți.

Iată de ce o apropiere de unele aspecte controversate ale vieții și creației eminesciene rămâne

incitantă cel puțin pe trei relații:

Relația om-operă, raporturile cu șinele și poziția față de lume și valorile ei.

S-a scris mult despre viața poetului, el însuși fiind unul dintre autori. Deși aparent nu contează decât ce rămâne, deși uneori omul - creatorul nu este la înălțimea estetică a operei sau invers, o privire rece asupra omului Eminescu și creației lui surprinde numeroase trăiri de la anecdotică la profunzimile tragicului. Astfel, este bine cunoscută atitudinea lui la decernarea de către regina Maria a premiului pentru poezie: apare la cermonie stingher și precar îmbrăcat (își oferise în drumul spre palat bocancii noi primiți cuiva ce avea mai mare nevoie de ei). Și pare nedumerit că el este cel premiat și nu cel care trebuie să premieze, fiind însăși poezia și sublimul ei. Dovedește cum am spune astăzi conștiința propriei valori nu numai în cheie romantic-târzie dar și prin raportarea la canonul estetic al timpului în ipostaza tragică a Luceafărului.

Cât privește raportarea la sine, foarte de vreme apar primele dezordini: boala eroilor



prof. dr. Radu Negoescu

în terminologia lacaniană manifestă prin idealizarea ființei iubite, accentuarea unor contradicții interne și în final dedublarea personalității cu manifestările ei delirante.

În fine, relația lui cu lumea și valorile timpului este la rândul ei impregnată de fragilitatea comportamentală pendulând la limitele dintre sănătate și boală. Astfel, în totală contradicție cu mitul poetului sărac indus propagandistic, Eminescu nu pare interesat de valorile materiale. Deși provine dintr-o familie înstărită și și-ar fi putut face o carieră universitară după absolvire, nu a unui an ci chiar a mai multor doctorate, el se complăce în neajunsurile unor munci sezoniere și mizerabil plătite.

Era interesat maniacal de politică; antimonarhismul și-l manifestă nu numai în scris ci și în delir pe Calea Victoriei când își face publice intențiile lui de regicid. Acesta fiind probabil și motivul decisiv al internării lui în clinica Dr. Suțu.

Din acest sumar al modului de a fi în lume nu pot lipsi nici adicțiile la alcool și mai ales la tutun. ► După relatări din

Întâlnire cu Eminescu

În contextul efluviului proeminescian de anul acesta, 2013, a avut loc și la „Clubul seniorilor” din cadrul Institutului de Sănătate Publică din București, un interesant simpozion omagial sugestiv intitulat „Întâlnire cu Eminescu”.

Acțiunea s-a desfășurat pe data de 15 ianuarie, fiind organizat și moderat de către profesor doctor Radu Negoescu, printre altele președinte al Fundației „Renașterea Pietroșitei - Ruralia”.

Printre cei prezenți la eveniment s-au aflat doctor Simona Săndulescu, profesor Gheorghe Sărac (interpret și compozitor), psihologul Gabriel Popescu, economistul Vladimir Săulescu și poetul Ion Iancu Vale (directorul revistei „Climate literare”), care au realizat un program de discursuri tematice, muzică și poezie.

Complementar simpozionul a inclus decernarea premiului „Profesionistul anului 2012” al Comitetului Prono San al Institutului, acordat doamnei Doina Nițulescu și un remember dedicat regretatului doctor Sterian Popescu.

Lucian Constantin

► epocă, reușea să fumeze și 200 de țigarete pe zi. Mai importante rămân însă raportările lui la sacru și la eros.

Între ateismul juvenil declarat "Religia o frază de dâșii inventată..." și blamarea indifferenței demiurgului creator al lumii nedrepte față de propria creație, Eminescu își rezervă haosul și atmosfera glacială în care Luceafărul era pe când nu se vedea.....

Erosul ca trăire a fost pentru tânărul poet - de fapt el a fost vai, numai tânăr - un zbucium continuu între trăirea romantică a iubirii neîmplinite imposibil de realizat fără dispariția evanescentă și iubirea lumească dezinhibată. A fost o ardere continuă între sublim și minima morală față de doamna Micle la a cărei onoare nereperată a compătimit duios și prietenul lui bine cunoscut. Idealul de iubire pe care Eminescu l-a oferit vremii sale era total opus erosului sensual dominat de principiul Ziței „jună sunt, bela sunt și de nimenea nu depand” și tot mai îndepărtat de timpul nostru. Această singularitate îi conferă de altfel și destinul tragic ce a marcat prea de timpuriu marile noastre spirite. Iată de ce Cămil Petrescu la moartea lui Sebastian spunea: „Stea fără nume, stea fără noroc”. Parafrăzând, încheiem și noi zicând acum la aniversarea poetului: Stea cu nume de luceafăr, stea fără de noroc.

Junimea Română din Montréal - Școala pentru minte, inimă și cultură

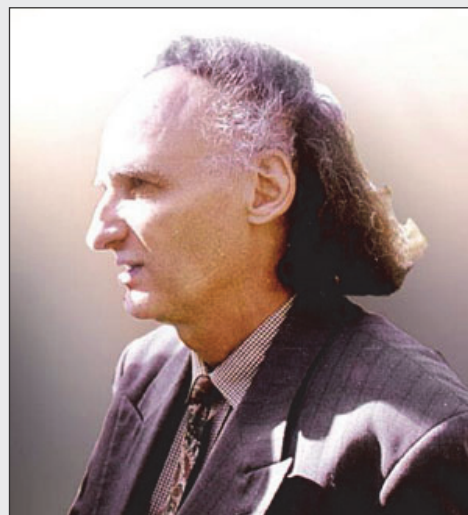
În prezența Excelenței Sale Doamna LUCIA IATIC, Consul general al României la Montréal, a Preașfinției Sale IOAN CASIAN DE VICINA, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din cele două Americi și a altor personalități, sâmbătă, 16 februarie, 14:15, spectacolul dedicat aniversării poetului Grigore Vieru și Basarabiei

Au fost prezentate proiectii video, însoțite de o scurtă incursiune în istorie: Basarabia, lacrima neamului meu de către prof. COSMIN SOARE și MARIUS FINCA. Memorialistul ION DATCU a prezentat câteva repere despre poetul unionist Grigore Vieru și a esalonat o serie de evenimente triste, prin care a trecut poporul român de dincolo de Prut. Despre Omul Grigore Vieru a vorbit profesorul și publicistul ORTANSA TUDOR, care l-a cunoscut personal încă înainte de caderea comunismului. Un emotionant program artistic a fost prezentat de elevii școlii. Artiști invitați: soprana MARINA NEGRUTA - interpretează și de muzică folclorică; dirijorul NICOLAE MARGINEANU - cunoscut și ca instrumentist, îndeosebi ca virtuoz al tambalului.

La sediul școlii de la Colegiul Brébeuf, 5625, rue Decelles, Montreal, H3T1W4

ALTE ACTIVITĂȚI ALE SESIUNII DE IARNA:

- **Sambata, 23 februarie, ora 13:15** - Lectie deschisa de geografie cu public - Salvati planeta! Prevenirea dezastrelor, factorii poluanti si consecintele lor. Lectia este conceputa sub forma unui complet de judecata in care elevii pledeaza « cauza » unui element din natura. Un « judecator » va echilibra confruntarile de opinie si pledoariile « avocatilor ». Publicul va decide cine a fost cel mai



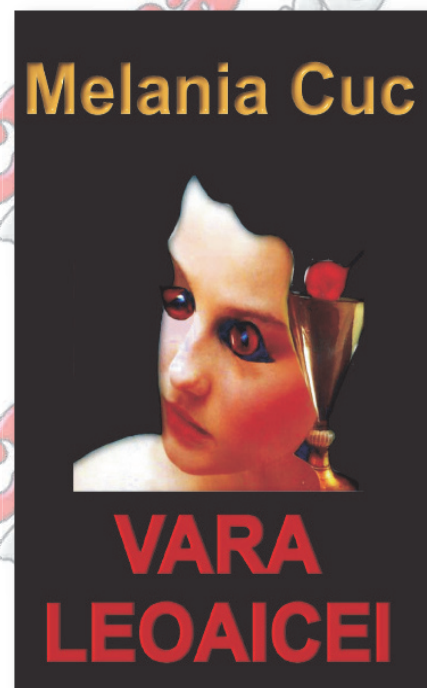
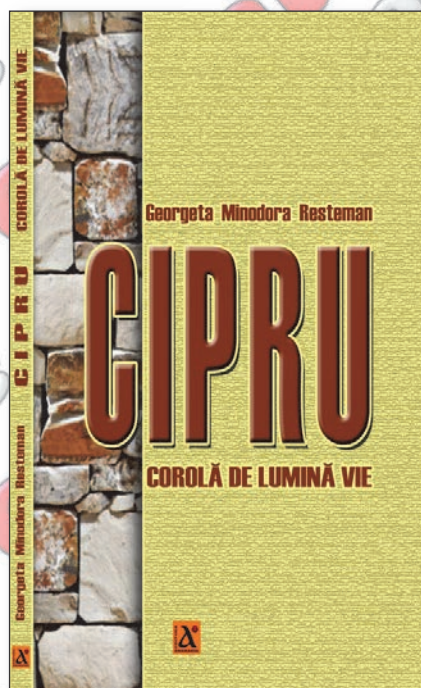
convingator si mai documentat in discursul sau. Coordonator: Prof. SERGIU STAVILA

- **Sambata 2 martie, 13:00** - Sesiune de informare pentru parinti cu psihologul Angelica Tiperciuc (detalii mai jos sau pe site)

- **Sâmbătă, 2 martie, ora 13:15** - Martisorul - sarbatoare traditionala romaneasca a primaverii, a renasterii naturii, a veseliei, a victoriei binelui impotriva raului. Curs de cultura si civilizatie romaneasca: Mituri, traditii, istoric. Curs de arte plastice: Confectionare de martisoare de catre elevii scolii si profesori

- **Sambata, 16 martie, ora 14:00** - Balul ghiocilor, editia a II-a. Spectacol pentru sustinerea scolii romanesti si a campaniei PRIN CUNOASTERE SA NE PASTRAM IDENTITATEA. Un bogat program artistic sustinut de elevii scolii si de artisti invitati. Expozitie de martisoare, care vor fi asezonate cu prajituri, sucuri si delicatise specifice romanesti. Balul are loc la Centrul Lapalme-5350, rue Lafond, H1X 2X2, Montréal

- **Duminica, 24 martie 2013, ora 10:00**, la sediul Universitatii Concordia din Montréal. Concurs international Kangourou en mathématiques. Participa elevii din cls. I pana la nivel secondaire, precum si adulti. Atentie, pregatirea pentru concurs are loc in fiecare sambata la sediul scolii! Va rugam sa va inscrieti din timp. Prof. coordonator ILDIKO PELCZER



Cărți noi în biblioteca revistei ClimatE literare

